

Àmbit social i criminològic

CENTRE D'ESTUDIS JURÍDICS
I FORMACIÓ ESPECIALITZADA

Ausiàs March, 40
08010 Barcelona
TEL. 93 207 31 14
FAX: 93 207 67 47

 Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

D O C U M E N T S D E T R E B A L L

INVESTIGACIÓ
(Producció pròpia, 2011)

Taxes de reincidència 2010 de justícia juvenil

**Actualització de la taxa de reincidència
dels joves sotmesos a mesures de
llibertat vigilada i internament en centre**

Autors
Àrea d'Investigació i Formació
Social i Criminològica

Any 2011

Taxes de reincidència 2010 de justícia juvenil

Actualització de la taxa de reincidència dels joves sotmesos a mesures de llibertat vigilada i internament en centre

Equip de treball:

Àrea d'Investigació i Formació Social i Criminològica

Responsables de l'estudi:

Manel Capdevila Capdevila

Marta Ferrer Puig

Autors:

Aina-Itziar Coloma Gonzalez

Núria Mutilva Benito

Oriol Arronis Camps

Avís legal

Els continguts d'aquesta investigació estan subjectes a una llicència de Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada 2.5 Espanya de Creative Commons, el text complet de la qual es troba disponible a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/es/legalcode.ca>. Així, doncs, se'n permet còpia, distribució i comunicació pública sempre que se citi l'autor del text i la font (Generalitat de Catalunya. Departament de Justícia. Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada), tal com consta a la citació recomanada inclosa en cada article. No se'n poden fer usos comercials ni obres derivades.

Resum en català:

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/es/deed.ca>

Índex

1. Introducció	7
2. Finalitat i objectius	10
2.1. Finalitat	10
2.2. Objectius	10
3. Metodologia emprada	11
3.1. Obtenció i anàlisi de la informació	11
3.2. Diferències respecte a la metodologia dels estudis anteriors	12
4. Dades del perfil general dels menors	15
4.1 Comparativa de la taxa 2010 entre mesures	15
4.2 Comparativa interanual per mesures	17
4.2.1 Llibertat vigilada	17
4.2.2 Internament	20
5. Taxes de reincidència juvenil 2010	25
5.1. Comparativa de les taxes segons diferents variables	25
5.2. Evolució al llarg dels anys de les taxes de reincidència	26
6. Temps que triguen a cometre un nou delictes	28
6.1 Llibertat vigilada	28
6.2 Internament	31
7. Taxes de reincidència per equips i centres	34
7.1 Llibertat vigilada – Equips de medi obert	34
7.2 Internament – Centres educatius	37
8. Comparativa dels perfils dels joves reincidents amb els no reincidents	40
8.1 Llibertat vigilada	40
8.2 Internament	41
9. Diferències en el perfil del jove reincident respecte a altres anys	44
9.1 Llibertat vigilada	44
9.2 Internament	50
10. Diferències entre els joves reincidents segons la mesura que han complert	54
11. Els delictes de trànsit i la seva rellevància en la taxa de reincidència juvenil	60
12. Conclusions	65
13. Referències bibliogràfiques	68

Acrònims

Programes

ATM: assessorament tècnic de menors

CB: causa base

IC: internament en centre

ICS: internament de cap de setmana

LV: llibertat vigilada

MEPC: mesures d'execució penal a la comunitat

MPA: mesures penals alternatives

MRM: mediació i reparació de menors

PBC: prestacions en benefici de la comunitat (mesura aplicada a menors)

TBC: treballs en benefici de la comunitat (mesura aplicada a adults)

Entitats i altres acrònims

DGEPCJJ: Direcció General d'Execució Penal a la Comunitat i de Justícia Juvenil

DGSP: Direcció General de Serveis Penitenciaris

EMO: equip de medi obert

JJ: justícia juvenil

JOVO: base de dades informàtica de la DGJJ

LORPM: Llei orgànica de responsabilitat penal del menor

SIPC: Sistema Informàtic Penitenciari Català

Es considera **causa base** aquell expedient de la fiscalia pel qual el jove ha complert i finalitzat una mesura de llibertat vigilada o d'internament en un centre dins del nostre període de referència (l'any 2007).

En l'àmbit de la DGEPCJJ, cadascuna de les mesures aplicades a un jove infractor rep el nom de **programa**.

A l'efecte de l'estudi, s'han considerat com a **antecedents** totes aquelles causes obertes per la fiscalia, en les quals la data del fet delictiu comès pel jove fos més antiga que la data de finalització de l'últim programa de la *causa base*.

Per contra, s'han considerat com a **reincidència** totes aquelles causes obertes per la fiscalia, en les quals la data del fet delictiu comès pel jove fos posterior a la data de finalització de l'últim programa de la *causa base*.

1. Introducció

Aquest estudi és una actualització de les taxes de reincidència dels menors sotmesos a una mesura d'internament o de llibertat vigilada publicades a la recerca *La reincidència en el delictes en la justícia de menors* que va finalitzar l'any 2005 i va ser duta a terme per professionals del Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada (CEJFE).¹ Aquell estudi recollia per primer cop dades sobre la reincidència dels joves infractors que havien entrat en el circuit de la justícia de menors després de l'entrada en vigor de la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors (LORPM).

Per dur a terme la recerca esmentada, es va analitzar una mostra representativa de menors de tots els programes executats per la Direcció General d'Execució Penal a la Comunitat i de Justícia Juvenil² (DGEPCJJ) que havien finalitzat durant l'any 2002, i es va fer un seguiment documental d'aquests menors fins al desembre del 2004, per tal de comprovar si havien entrat novament en contacte amb el sistema d'execució penal (de menors o d'adults) per un nou delictes.

A partir d'aquest primer estudi, s'han anat actualitzant anualment les taxes de reincidència corresponents a les mesures de llibertat vigilada i d'internament en centre educatiu, així com el perfil dels joves sotmesos a aquestes mesures.

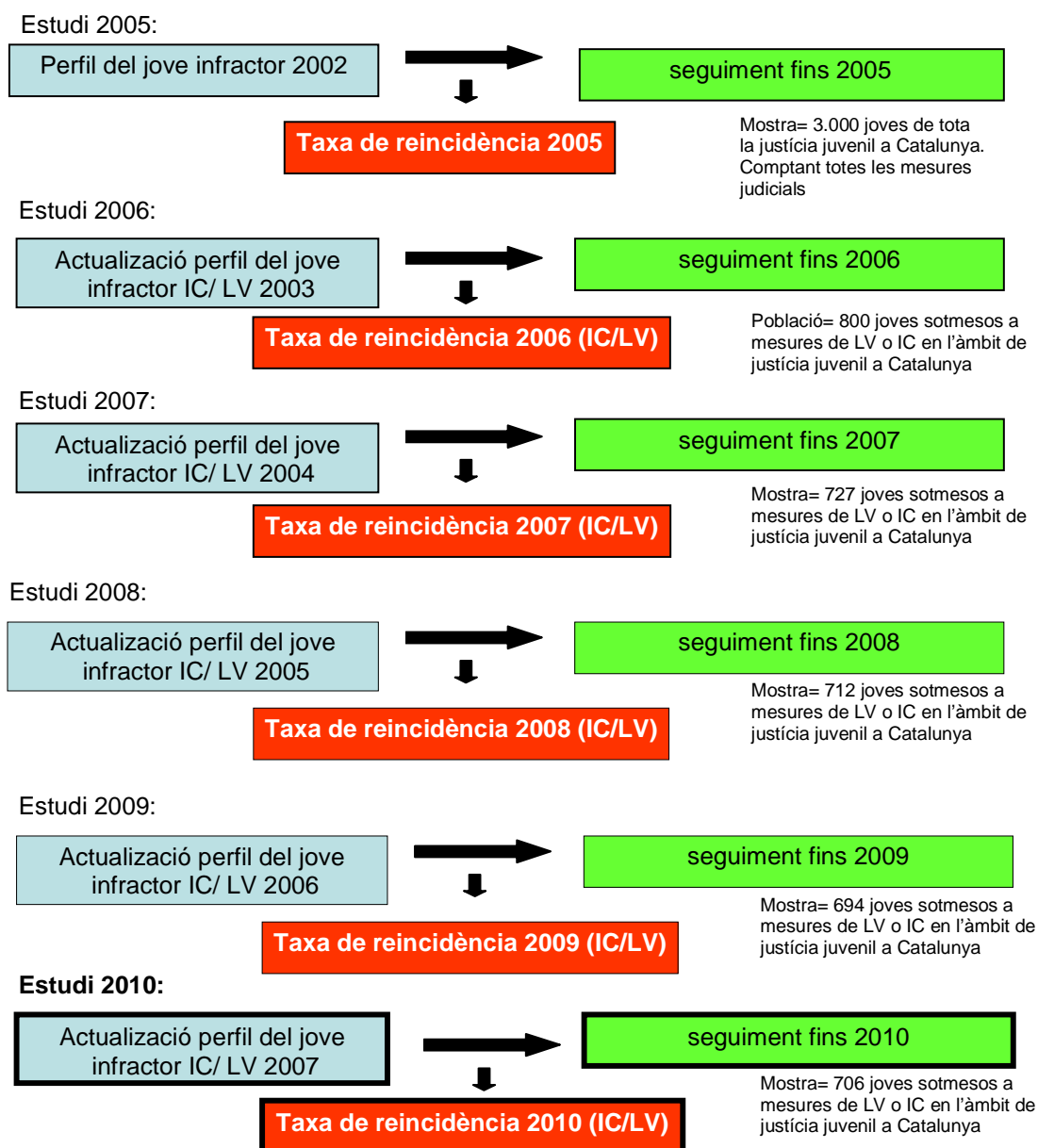
El gràfic 1 recull els grups d'estudi corresponents a cada any i recerca. Cal tenir en compte que tot el que explica la taxa de reincidència respon al que va passar tres o quatre anys enrere, atès que sempre s'ha de tenir un mínim temps de seguiment.

---

¹ Capdevila, M.; Ferrer, M.; Luque, E. (2005). *La reincidència en el delictes en la justícia de menors*. Barcelona CEJFE. Col·lecció Justícia i Societat, núm. 26.

² Ens referim als programes d'assessorament tècnic, mediació, programes en medi obert i programes d'internament.

Gràfic 1. Estudis de reincidència i sèries realitzades fins ara

Recordem que la definició de reincidència que s'ha utilitzat en tots els estudis és la de retorn dels subjectes objecte d'estudi al sistema de justícia penal com a inculpats d'un nou delictes o una nova falta, sempre amb posterioritat a la finalització del compliment d'una mesura determinada durant l'any que es pren de referència. En el cas d'aquest estudi, la reincidència es comet quan, un cop finalitzada una mesura d'internament en centre educatiu o de llibertat vigilada en l'any 2007 (any de referència), es registra un nou delictes o una nova falta, dut a terme durant el període de seguiment establert. En aquest estudi,

el seguiment s'estableix des de la finalització de les mesures estudiades l'any 2007 fins al 31 de desembre de 2010, la qual cosa implica un període màxim de seguiment d'entre tres i quatre anys.

2. Finalitat i objectius

2.1. Finalitat

L'actualització que aquest estudi duu a terme de les taxes de reincidència vinculades a les mesures de llibertat vigilada i d'internament és la cinquena d'una sèrie de periodicitat anual en què es revisa i es posen al dia les dades sobre reincidència en la justícia de menors. El fet que es doni continuïtat a les dades permet estudiar l'evolució de les taxes de reincidència i proporcionar a la DGEPCJJ una eina més per a l'anàlisi de la seva intervenció amb els menors.

2.2. Objectius

Els objectius d'aquest estudi són:

1. Obtenir la taxa de reincidència del 2010 per a les mesures de llibertat vigilada i d'internament en centre i algunes dades del perfil personal i criminològic dels joves que van finalitzar aquestes mesures l'any 2007.
2. Comparar aquests resultats amb els obtinguts en la recerca del 2005 i en les actualitzacions posteriors del 2006, el 2007, el 2008 i el 2009 (respecte a les mesures de llibertat vigilada i internament).

3. Metodologia emprada

3.1. Obtenció i anàlisi de la informació

Aquesta recerca s'ha dut a terme estudiant els joves que van finalitzar un programa de llibertat vigilada o d'internament l'any 2007 i dels quals es fa un seguiment fins al 31 de desembre de 2010, amb l'objectiu de conèixer si han comès o no un nou delictes que impliqui una nova presa de contacte amb els serveis d'execució penal de menors o d'adults.

El primer pas de l'estudi va ser l'obtenció de les llistes, a través de l'Àrea de Planificació i Projectes Estratègics, adscrita a la DGSP, d'aquells joves que van finalitzar una mesura l'any 2007 (tant d'internament com de llibertat vigilada). D'aquestes llistes es van seleccionar les que complissin els requisits que s'han anat utilitzant al llarg d'aquests sis anys en els estudis que tracten la mateixa temàtica.

La llista definitiva inclou 213 individus que van finalitzar una mesura d'internament el 2007 i 886 subjectes que van finalitzar una mesura de llibertat vigilada.

En el cas dels joves amb mesura d'internament, s'ha estudiat tota la població, és a dir, els 213 subjectes. En el cas dels joves amb mesura de llibertat vigilada, s'ha fet una mostra seleccionada de manera aleatòria amb l'SPSS 17.0 de 493 subjectes (interval de confiança=95,5%, marge d'error $\pm 3,04$ i $p=q=50$).

El recull de dades i l'explotació estadística es van dur a terme entre el primer i el segon trimestre de l'any 2011. Les variables recollides, a partir de la base de dades informàtiques de la DGEPCJJ coneguda com a *JOVO*, fan referència al perfil del menor, el tipus de delictes que va cometre, la intervenció de la justícia i la seva posterior reincidència si escau. Per tal de completar la informació de la reincidència en l'àmbit penal d'adults, també es van consultar la base de dades SIPC (Sistema d'Informació Penitenciari Català) i els expedients de mesures d'execució penal a la comunitat. L'anàlisi de les dades i la discussió de resultats s'han realitzat entre els mesos d'abril i maig del 2011, així com la

redacció de l'informe.

3.2. Diferències respecte a la metodologia dels estudis anteriors

Els estudis del 2006 al 2010 s'han dut a terme utilitzant exactament la mateixa metodologia, tot i que la taxa d'aquest any 2010 conté algunes novetats.

Respecte al primer estudi, el del 2005, les actualitzacions posteriors presenten dues diferències metodològiques importants:

La primera és que es va decidir ampliar el període de seguiment en un any. Com ja s'ha assenyalat anteriorment, en aquest estudi s'han analitzat tots els casos de joves que van finalitzar una mesura de llibertat vigilada o d'internament en centre o internament de cap de setmana l'any 2007 i que no tenien cap altre programa per a la mateixa causa. El període de seguiment per veure si han reincidit arriba fins al desembre del 2010. El temps mínim de seguiment ha estat, per tant, de tres anys i el temps màxim de quatre, mentre que en el primer estudi, el del 2005, el temps mínim era de dos anys i el temps màxim de tres. Tal com demostren els resultats d'altres recerques, la reincidència es produeix pocs mesos després de la finalització de la mesura, i un període de seguiment entre tres i quatre anys és suficient per establir taxes de reincidència. A partir dels quatre anys el nombre de casos nous que reincideixen és menyspreable.

La segona diferència metodològica és que s'ha ampliat el control sobre la reincidència dels joves, revisant la base de dades de les mesures d'execució penal a la comunitat en l'àmbit d'adults que en el primer estudi no es van comptabilitzar però que sí que s'han utilitzat en els estudis del 2006, el 2007, el 2008, el 2009 i en l'actual 2010.

Aquestes diferències en la recollida de dades fan que en les referències interanuals a la reincidència s'exclouin les corresponents a la taxa 2005.

D'altra banda, cal dir que de la base de dades de la taxa 2006 dels joves que van complir una mesura de llibertat vigilada, només se'n conserva la mostra

dels que van reincidir. Per aquest motiu, a les dades interanuals que fan referència a la *causa base* s'han exclòs les dades d'aquest any per tal de no alterar els resultats.

Respecte als anys anteriors a la taxa 2010 s'han introduït bàsicament tres canvis:

La primera modificació que s'ha dut a terme és que, quan es classifiquen i comptabilitzen els subjectes per àrees geogràfiques, els joves de Romania i Bulgària han passat de la categoria *Resta d'Europa* a *Unió Europea*, ja que aquests països van entrar a ser membres de la Unió Europea l'1 de gener de 2007, que és l'any de referència d'aquest estudi. Caldrà tenir en compte aquest aspecte sempre que es comparin dades vinculades a la nacionalitat dels joves amb anys anteriors.

La segona modificació afecta els centres d'internament. Aquest any s'incorporen a l'estudi dades del Centre Educatiu Can Llupià, ubicat a Barcelona ciutat i inaugurat el mes de maig del 2007.

La tercera modificació afecta els Equips de Medi Obert (EMO). Fins aquest any l'EMO Terres de l'Ebre s'havia inclòs a la taxa de l'EMO Tarragona, atès que el baix nombre de casos dificultava qualsevol anàlisi específica. Aquest any, per primer cop, les dades d'aquest territori s'han desglossat, tot i que en les comparatives interanuals en continuen englobant a l'EMO Tarragona per tal de mantenir la coherència amb les taxes d'anys anteriors. Cal dir que la mostra de l'EMO Terres de l'Ebre és de només quatre casos, la qual cosa fa que les dades aportades s'hagin d'examinar amb especial cura.

Caldrà tenir en compte aquestes qüestions a l'hora d'interpretar els resultats d'aquest nou estudi.

Resultats

4. Dades del perfil general dels menors

Aquest primer apartat de resultats es dedica a aprofundir en el perfil general dels joves per mitjà tant de variables sociodemogràfiques com de variables referents a l'expedient seleccionat com a *causa base*.

En el primer punt es comparen els perfils dels joves per mesures, és a dir, es compara el perfil general dels joves que han complert una mesura de llibertat vigilada amb el dels joves que n'han complert una d'internament.

Posteriorment, es comparen els perfils generals dels menors corresponents a cada mesura de manera interanual, amb vista a destacar les similituds i diferències de perfil amb els anys anteriors.

En posteriors apartats d'aquest estudi les variables de l'anàlisi se centraran únicament en el perfil dels joves reincidents.

4.1 Comparativa del perfil 2010 entre mesures

Taula 1. Comparativa entre el perfil general del menor sotmès a una mesura d'internament i de llibertat vigilada. Variables sociodemogràfiques. Taxa 2010.

Variable	Categoria	Llibertat vigilada %	Internament %
Sexe	Home	86,4	91,1
	Dona	13,6	8,9
Nacionalitat	Espanyol	71,0	58,2
	Estranger	29,0	41,8
Àrea geogràfica de procedència	Espanya	71,0	58,2
	Unió Europea	3,7	2,3
	Resta d'Europa	1,2	0,0
	Magrib	14,8	29,7
	Resta d'Àfrica	0,0	0,9
	Centre i Sud-amèrica	9,3	8,9
	Resta del món	0,0	0,0

Taula 2. Comparativa entre el perfil general del menor sotmès a una mesura d'internament i de llibertat vigilada. Variables del delictes en la *causa base*. Taxa 2010.

Variable	Categoria	Llibertat vigilada %	Internament %
Tipus de delictes en la <i>causa base</i>	Contra les persones	26,0	32,2
	Contra la llibertat sexual	2,4	1,9
	Contra la propietat	62,1	64,0
	Drogues	2,4	0,0
	Altres delictes	7,1	1,9
Violència en el delictes de la <i>causa base</i>	Delictes violent	60,9	79,1
	Delictes no violent	39,1	20,9
Tipus de fet principal de la <i>causa base</i>	Falta	2,0	0,0
	Delictes	83,8	89,6
	Temptativa	14,2	10,4
Nombre de fets acumulats en la <i>causa base</i>	1 fet	58,8	37,0
	2 fets	28,4	19,0
	3 fets o més	12,8	44,0
Edat en la comissió del delictes de la <i>causa base</i>	14 anys	15,1	14,4
	15 anys	24,5	21,6
	16 anys	28,2	26,4
	17 anys	32,2	37,6

Pel que fa a la comparativa del perfil entre mesures és destacable la diferència de població estrangera en internament i llibertat vigilada (vegeu també el gràfic 3), ja que en la mesura de llibertat vigilada domina la població autòctona, mentre que en la d'internament les diferències s'escurcen i el percentatge d'estrangers s'apropa a la meitat. Pel que fa a la tipologia de delictes, cal remarcar que els delictes violents assoleixen xifres rellevants, tant en la mesura de llibertat vigilada (60,9%) com en la d'internament (79,1%).

4.2 Comparativa interanual per mesures

4.2.1 Llibertat vigilada

Taula 3. Comparativa per anys del jove sotmès a una mesura de llibertat vigilada. Variables sociodemogràfiques.

Variable	Categoria	Llibertat vigilada (%)					
		2005	2006	2007	2008	2009	2010
Sexe	Home	87,3	-	90,3	88,3	86,7	86,4
	Dona	12,7	-	9,7	11,7	13,3	13,6
Nacionalitat	Espanyol	89,0	-	82,5	78,9	77,2	71,0
	Estranger	11,0	-	17,5	21,1	22,8	29,0
Àrea geogràfica de procedència	Espanya	89,0	-	82,5	78,9	77,2	71,0
	Unió Europea	0,5	-	0,7	1,5	1,0	3,7
	Resta d'Europa	0,3	-	1,4	1,5	2,9	1,2
	Magrib	8,1	-	12,0	12,9	11,8	14,8
	Resta d'Àfrica	0,3	-	0,7	0,8	0,2	0,0
	Centre i Sud-amèrica	1,8	-	2,7	3,6	6,7	9,3
	Resta del món	0,0	-	0,0	0,8	0,2	0,0

Taula 4. Comparativa per anys del jove sotmès a una mesura de llibertat vigilada. Variables del delictes en la causa base.

Variable	Categoria	Llibertat vigilada (%)					
		2005	2006 ³	2007	2008	2009	2010
Tipus de delictes en la causa base	Contra les persones	16,8	-	19,0	21,0	22,3	26,0
	Contra la llibertat sexual	2,6	-	1,8	4,3	0,2	2,4
	Contra la propietat	71,8	-	68,8	62,2	67,0	62,1
	Drogues	1,3	-	3,2	4,7	2,5	2,4
	Altres delictes	7,5	-	7,2	7,8	8,0	7,1
Violència en el delictes de la causa base	Delictes violent	56,0	-	57,2	60,3	57,3	60,9
	Delictes no violent	44,0	-	42,8	39,7	42,7	39,1

³ De la base de dades de la taxa 2006 dels joves que van complir una mesura de llibertat vigilada només se'n conserva la mostra dels que van reincidir. Per aquest motiu, en les dades interanuals que fan referència a la causa base s'han exclòs les dades d'aquest any per tal de no alterar els resultats.

Tipus de fet principal de la <i>causa base</i>	Falta	6,2	-	0,4	1,1	1,0	2,0
	Delicte	78,5	-	89,1	85,1	83,2	83,8
	Temptativa	15,3	-	10,5	13,8	15,8	14,2
Nombre de fets acumulats en la <i>causa base</i>	1 fet	73,5	-	62,7	65,4	67,8	58,8
	2 fets	19,2	-	25,3	24,4	23,4	28,4
	3 fets o més	7,3	-	12,0	10,2	8,8	12,8
Edat en la comissió del delicte de la <i>causa base</i>	14 anys	23,4	-	15,3	12,7	14,5	15,1
	15 anys	29,4	-	19,1	23,4	21,0	24,5
	16 anys	23,6	-	30,0	25,7	31,0	28,2
	17 anys	23,6	-	35,6	38,2	33,5	32,2

La comparació interanual permet visualitzar l'evolució del perfil dels menors per a les mesures que es tracten a l'informe. En aquest cas, per a la mesura de llibertat vigilada observem tres elements importants. En primer lloc, que els percentatges en la categoria de gènere són força constants en la línia temporal que hem registrat. En segon lloc, es confirma l'augment de la població estrangera que compleix aquestes mesures. S'observa que les àrees geogràfiques de procedència que més presència han anat prenent són el Magrib, Centre i Sud-amèrica, i la Unió Europea. En tercer lloc, cal assenyalar que el nombre de fets acumulats a la *causa base* dels menors ha estat una de les variables que també ha augmentant respecte a anys anteriors, tot passant d'un 7,3% d'expedients amb 3 fets o més el 2005, a prop d'un 13% l'any 2010 (si bé que amb força variabilitat interanual).

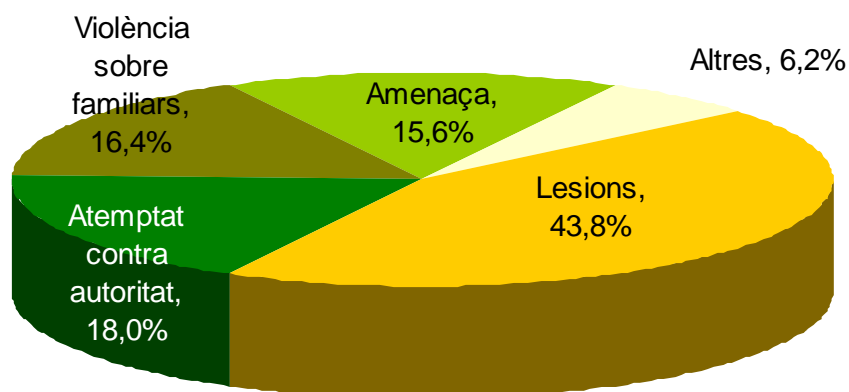
Finalment, pren especial rellevància per a l'anàlisi l'augment progressiu dels delictes contra les persones dels joves que acaben sotmesos a una mesura de llibertat vigilada. Aquesta és una tendència que també es dona en la mesura d'internament, per la qual cosa s'ha decidit desglossar aquesta agrupació amb l'objectiu de conèixer quins són els delictes més comesos. La taula 5 fa referència a la comparativa interanual. El gràfic 2 mostra com s'han repartit aquests delictes en l'actual taxa 2010.

Taula 5. Comparativa per anys dels delictes contra les persones (desglossat).

Variable	Categoria	Llibertat vigilada (%)			
		2007	2008	2009	2010
Delictes contra les persones	Lesions	50,0	48,7	47,9	43,8
	Atemptat contra l'autoritat	11,3	17,1	18,8	18,0
	Violència sobre familiars ¹	0,0	14,4	11,1	16,4
	Amenaça	21,7	9,0	18,8	15,6
	Altres delictes	17,0	10,8	3,4	6,2

¹ Tant física com psíquica.

Gràfic 2. Desglossament principals delictes contra persones. Joves sotmesos a Llibertat vigilada. Taxa 2010.

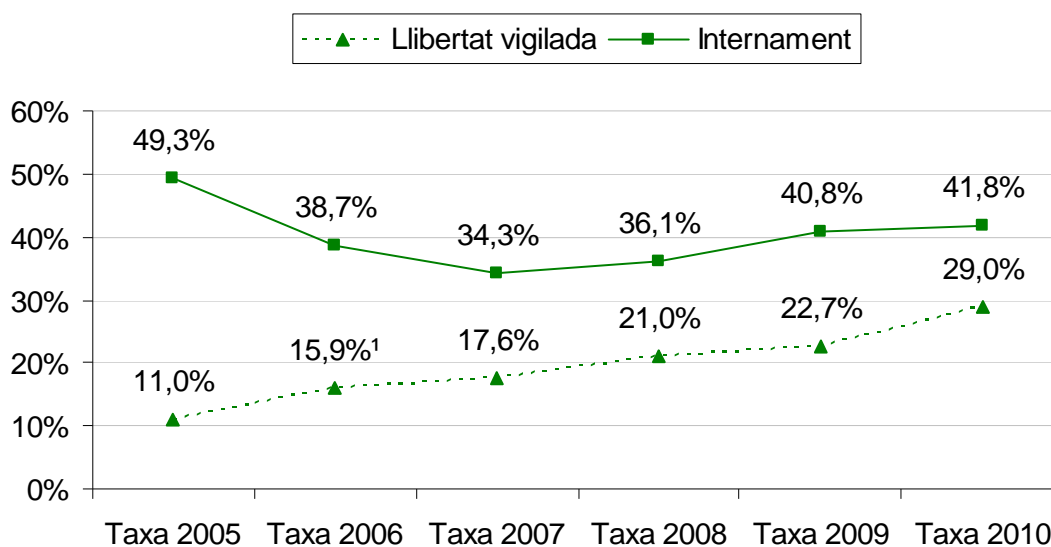
D'aquest gràfic cal destacar que gairebé la meitat dels joves condemnats a una mesura de llibertat vigilada per un delictes contra les persones han estat condemnats, específicament, per un delictes de lesions.

4.2.2 Internament

Taula 6. Comparativa per anys del jove sotmès a una mesura d'internament. Variables sociodemogràfiques.

Variable	Categoria	Internament (%)					
		2005	2006	2007	2008	2009	2010
Sexe	Home	93,2	93,9	93,5	88,5	91,1	91,1
	Dona	6,8	6,1	6,5	11,5	8,9	8,9
Nacionalitat	Espanyol	50,6	61,3	65,6	63,9	59,2	58,3
	Estranger	49,4	38,7	34,4	36,1	40,8	41,7
Àrea geogràfica de procedència	Espanya	50,6	61,3	65,6	63,9	59,2	58,3
	Unió Europea	1,4	1,1	0,0	0,5	0,0	2,3
	Resta d'Europa	2,0	3,9	2,4	4,9	5,3	0,0
	Magrib	38,5	29,8	24,3	21,9	26,0	29,6
	Resta d'Àfrica	1,4	0,6	1,2	1,1	1,2	0,9
	Centre i Sud-amèrica	4,7	3,3	5,9	7,7	8,3	8,9
	Resta del món	1,4	0,0	0,6	0,0	0,0	0,0

Gràfic 3. Comparativa interanual de la proporció de joves estrangers que han complert una mesura d'internament o de llibertat vigilada.

¹ S'ha emprat únicament la dada de la mostra de joves reincidents.

Com ja s'ha apuntat abans, en aquest gràfic es pot observar la diferència en la proporció d'estrangers al llarg dels anys en ambdues mesures. La tendència

amb el pas dels anys és que s'escurci la diferència entre el percentatge d'estrangers que compleixen un o altre tipus de mesura, si bé la mesura d'internament es manté predominant.

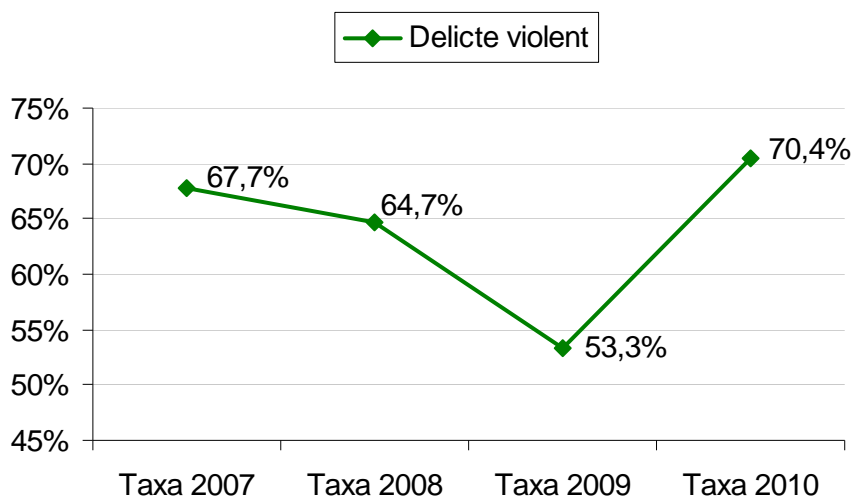
Taula 7. Comparativa per anys del jove sotmès a una mesura d'internament. Variables del delicte a la *causa base*.

Variable	Categoria	Internament (%)					
		2005	2006	2007	2008	2009	2010
Tipus de delicte en la <i>causa base</i>	Contra les persones	18,9	11,0	16,0	25,1	28,4	32,2
	Contra la llibertat sexual	2,0	5,0	1,8	2,7	3,6	1,9
	Contra la propietat	68,9	78,4	75,1	65,1	62,0	64,0
	Drogues	3,4	1,7	1,2	2,2	2,4	0,0
	Altres delictes	6,8	3,9	5,9	4,9	3,6	1,9
Violència en el delicte de la <i>causa base</i>	Delicte violent	73,0	71,8	68,6	69,9	65,1	79,1
	Delicte no violent	27,0	28,2	31,4	30,1	34,9	20,9
Tipus de fet principal de la <i>causa base</i>	Falta	7,4	0,0	3,6	0,0	1,2	0,0
	Delicte	83,8	82,9	79,8	85,8	83,9	89,6
	Temptativa	8,8	17,1	16,6	14,2	14,9	10,4
Nombre de fets acumulats en la <i>causa base</i>	1 fet	55,4	55,9	53,9	50,2	46,8	37,0
	2 fets	30,4	24,9	20,1	27,9	33,1	19,0
	3 fets o més	14,2	19,2	26,0	21,9	20,1	44,0
Edat en la comissió del delicte de la <i>causa base</i>	14 anys	11,3	14,9	14,5	15,0	13,9	14,4
	15 anys	27,7	25,3	26,7	28,4	21,2	21,6
	16 anys	31,9	28,2	32,7	24,4	26,7	26,4
	17 anys	29,1	31,6	26,1	32,2	38,2	37,6

De les taules que fan referència a l'evolució del perfil dels joves cal comentar que, com en l'anàlisi de la llibertat vigilada, és important apuntar l'augment de delictes contra les persones. Cal destacar, també, l'augment dels delictes violents, que ja representen prop del 80% del total. En referència als delictes violents, es consideren violents els delictes contra les persones i contra la llibertat sexual mentre que no violents són aquells relacionats amb les drogues (contra la salut pública) i els que s'inclouen en la categoria «altres». Els delictes contra la propietat poden ser violents, si són amb violència o intimidació, i no violents per a la resta de delictes contra la propietat. Seria coherent enregistrar un augment dels delictes violents ja que han augmentat els delictes contra

les persones. No obstant això, a la taula s'observa com els delictes violents han augmentat en major proporció que els delictes contra les persones. Com que els delictes contra la llibertat sexual han disminuït, s'ha de buscar aquest augment en els delictes contra la propietat. El gràfic següent mostra l'augment en la violència en els delictes contra la propietat. Set de cada deu delictes d'aquest grup han estat comesos emprant l'ús de la violència o la intimidació.

Gràfic 4. Comparativa interanual de la proporció de delictes violents dins de la categoria de delictes contra la propietat.

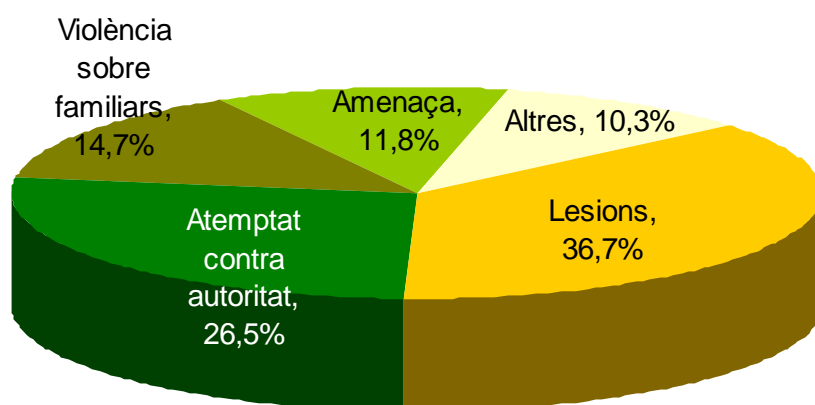
Com ja s'ha fet anteriorment per als joves que han complert una mesura de llibertat vigilada, a la taula 8 i en el gràfic 5 es desglossen els delictes contra les persones, per anys i proporció. Una de les dades més interessants que proporcionen aquests desglossaments és la coincidència en els quatre delictes més representats, tant en la mesura de llibertat vigilada com en la d'internament. El delicte que cometem amb més proporció els joves sotmesos a una mesura d'internament continua sent el de lesions, que representa un terç dels delictes contra les persones. En segon lloc es pot observar que aproximadament un de cada quatre delictes contra les persones ha estat per un atemptat contra l'autoritat. En tercer lloc, cal destacar el marcat increment dels delictes de violència sobre familiars, tant en la mesura d'internament com en llibertat vigilada (si bé no es registra una tendència regular a l'alça).

Taula 8. Comparativa per anys dels delictes contra les persones (desglossat).

Variable	Categoria	Internament (%)			
		2007	2008	2009	2010
Delictes contra les persones	Lesions	59,4	45,7	37,4	36,7
	Atemptat contra l'autoritat	28,1	17,4	16,7	26,5
	Violència sobre familiars ¹	0,0	6,5	18,8	14,7
	Amenaça	9,4	8,7	10,4	11,8
	Altres delictes	3,1	21,7	16,7	10,3

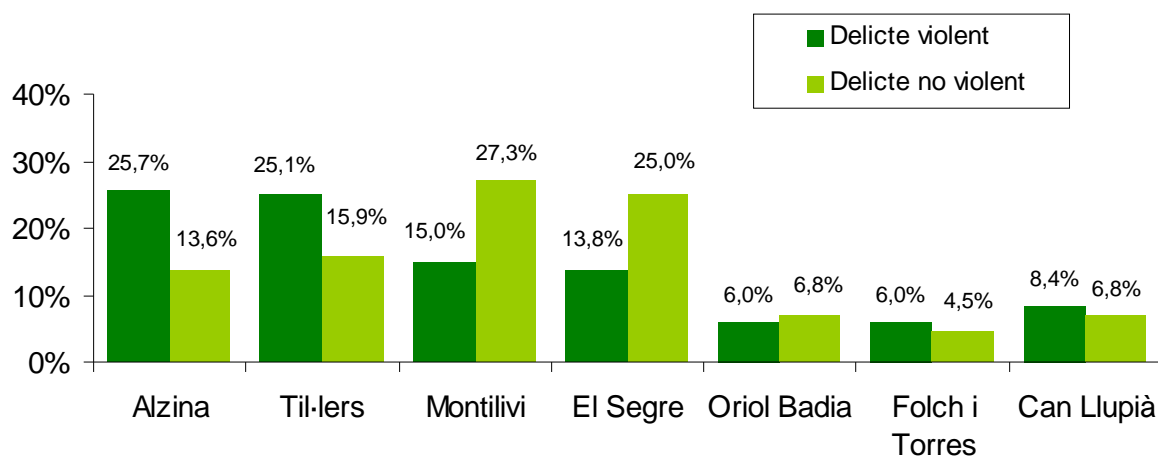
¹ Tant física com psíquica.

Gràfic 5. Desglossament dels principals delictes contra les persones. Joves sotmesos a una mesura d'Internament en centre. Taxa 2010.

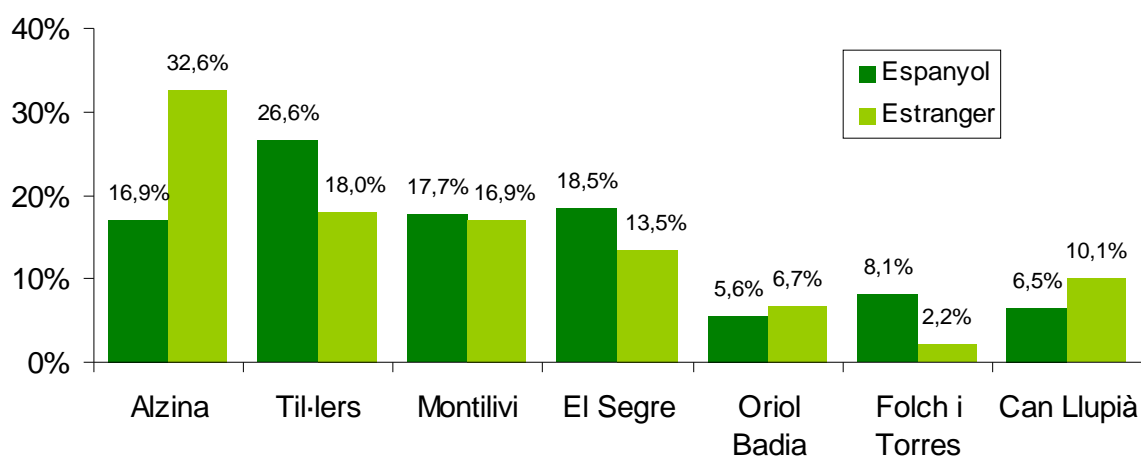
Pel que fa a la distribució dels joves per centres educatius segons si el delicte de la *causa base* era violent o no, cal remarcar la diferència que hi ha entre els centres de l'Alzina i Til·lers (que concentren una part important dels joves que han comès delictes violents) i els centres de Montilivi i El Segre (que ho fan amb el delicte no violent).

Gràfic 6. Violència en el delictes de la causa base segons el centre educatiu. Taxa 2010.

Respecte a la distribució de població estrangera o espanyola, per centres educatius, cal destacar l'elevada proporció d'estrangers a l'Alzina (on hi ha 15,7 punts de diferència entre la proporció espanyola i la estrangera). En el cas oposat, trobem una sobrerrepresentació de joves de nacionalitat espanyola al Centre Educatiu de Til·lers i al de Folch i Torres amb diferències entre població espanyola i estrangera de 8,6 i 5,9 punts, respectivament. A la resta de centres la distribució per nacionalitats és, en general, força homogènia, en especial en el cas del Centre Educatiu Montilivi.

Gràfic 7. Distribució dels menors espanyols i estrangers segons el centre educatiu. Taxa 2010.

5. Taxes de reincidència juvenil 2010

5.1. Comparativa de les taxes segons diferents variables

En aquest apartat, l'estudi se centra en la reincidència dels menors descrits en els apartats anteriors. En primer lloc, es presenten les dades en una taula comparativa entre mesures i, en segon lloc, es presenten les taxes gràficament (gràfics 8 i 9) per tal de seguir la seva evolució en els últims anys.

En l'informe d'aquest any les taxes de reincidència, és a dir, el percentatge de joves que han comès nous delictes un cop finalitzada la mesura imposada a la *causa base*, ha estat del **29,6% en el cas de la mesura de llibertat vigilada** i del **58,7% en la mesura d'internament**.

Taula 9. Taxes de reincidència de llibertat vigilada i internament segons variables sociodemogràfiques i referents al delicte de la *causa base*.

Variable	Categoria	Llibertat vigilada %	Internament %
Taxa de reincidència	No han reincidit	70,4	41,3
	Sí que han reincidit	29,6	58,7
Gènere	Home	31,5*	62,9*
	Dona	17,9*	15,8*
Nacionalitat	Espanyol	27,4	54,8
	Estranger	35,0	64,0
Àrea geogràfica de procedència	Espanya	27,4	54,8
	Unió Europea	38,9	60,0
	Resta d'Europa	16,7	-
	Magrib	39,7	68,3
	Resta d'Àfrica	-	50,0
	Centre i Sud-amèrica	28,3	52,6
Tipus de delicte en la <i>causa base</i>	Resta del món	-	-
	Contra les persones	28,1	55,9
	Contra la llibertat sexual	33,3	50,0
	Contra la propietat	31,4	60,0
	Drogues	33,3	-
	Altres delictes	17,1	50,0

Violència en el delictes de la <i>causa base</i>	Delicte violent	28,3	58,1
	Delicte no violent	31,6	59,1
Edat en la comissió del delictes en la <i>causa base</i>	14 anys	43,8*	56,7
	15 anys	28,6	66,7
	16 anys	23,4*	50,9
	17 anys	28,8	59,0

* Diferències significatives respecte de la reincidència general.

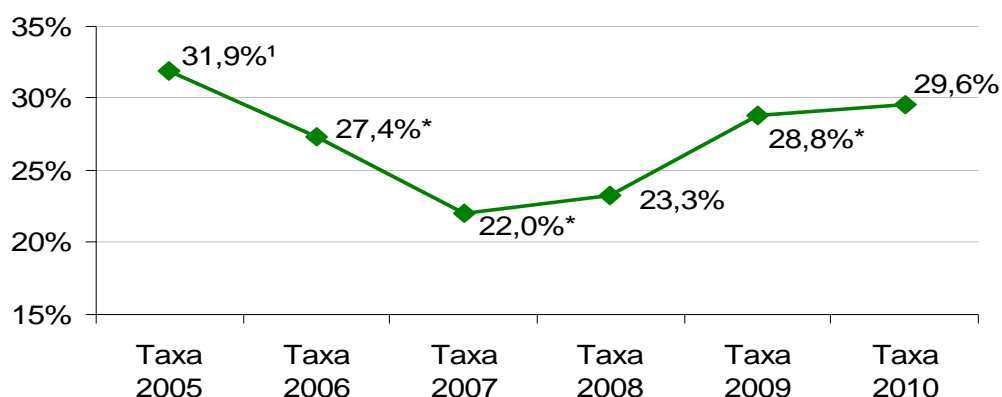
El gènere és l'única variable que discrimina diferències respecte a la taxa de reincidència, tant en la mesura de llibertat vigilada com en internament. És a dir, podem dir que les dones són menys reincidents que els homes amb una diferència estadísticament significativa.

Respecte a l'edat, trobem només diferències significatives en la mesura de llibertat vigilada: els joves de 14 anys són estadísticament més reincidents que la resta i els joves de 16 ho són menys.

Tot i les diferències de taxa per nacionalitat i àrees geogràfiques, aquestes diferències no són estadísticament significatives.

5.2. Evolució al llarg dels anys de les taxes de reincidència

Gràfic 8. Evolució de la taxa de reincidència dels menors que han complert una mesura de llibertat vigilada.

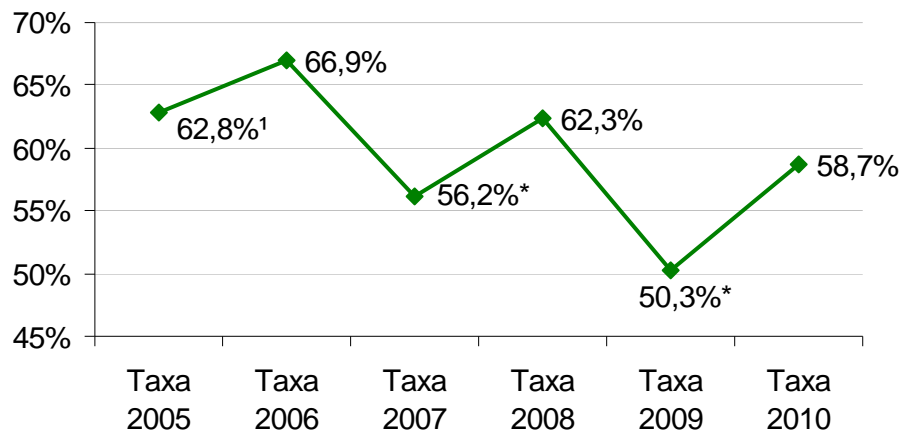

¹ Taxa 2005 – No inclou les reincidències dels joves com a majors d'edat que impliquin l'aplicació d'una mesura d'execució penal a la comunitat.

* Variació estadísticament significativa de la taxa de reincidència respecte a l'any anterior.

En els gràfics es pot observar que la taxa de reincidència per a aquest estudi en llibertat vigilada és del **29,6%** i se situa en la segona més elevada enregistrada en la sèrie. En internament la taxa se situa en el **58,7%**, vuit punts per sobre de la taxa 2009 però, tot i això, per sota de la taxa enregistrada d'altres anys.

Gràfic 9. Evolució de la taxa de reincidència de menors que han complert una mesura d'internament en centre educatiu.

¹ Taxa 2005 – No inclou les reincidències dels joves com a majors d'edat que impliquin l'aplicació d'una mesura d'execució penal a la comunitat.

* Variació estadísticament significativa de la taxa de reincidència respecte a l'any anterior.

6. Temps que triguen a cometre un nou delict

Aquest apartat està dedicat al càlcul del temps que triguen els joves a cometre un nou delict. Aquestes dades poden ajudar a comprendre en part la trajectòria delictiva dels joves a Catalunya. Es presenten, en primer lloc, les taules que mostren el temps que els joves triguen a reincidir, separatament, segons la mesura que han complert i, després, el temps que triguen segons les variables sociodemogràfiques recollides a l'estudi.

6.1 Llibertat vigilada

Taula 10. Temps que triguen els reincidents a cometre un nou delict. Taxa 2010.

Temps	N	% vàlid	% acumulat
< 6 mesos	41	28,1	28,1
6 mesos - 1 any	37	25,3	53,4
1 any - 2 anys	37	25,3	78,8
2 anys - 3 anys	27	18,5	97,3
3 anys - 4 anys	4	2,7	100,0
Total	146	100,0	

Un any més, s'observa que el percentatge acumulat mostra que l'any posterior a la finalització de la mesura és crucial per entendre la reincidència juvenil. En l'actual taxa es constata com un any després de finalitzar la llibertat vigilada ja han reincidit el 53,4% dels joves. És essencial destacar que aquesta franja de temps és especialment interessant a l'hora de gestionar l'actuació sobre el menor.

A la taula següent es mostra que aquesta és una tendència clarament estable, és a dir, que el temps més decisiu per a la reincidència se situa en l'any posterior de la finalització de la mesura, ja que, al llarg dels cinc anys de recollida de dades, les variacions en aquest aspecte són mínimes.

Taula 11. Temps que triguen a reincidir. Comparativa amb altres anys.

Temps	Taxa 2006 ¹	Taxa 2007 ¹	Taxa 2008 ¹	Taxa 2009 ¹	Taxa 2010 ¹
< 6 mesos	35,5	28,9	44,7	33,8	28,1
6 mesos - 1 any	59,3	50,4	62,6	54,3	53,4
1 any - 2 anys	80,8	74,4	78,9	78,8	78,8
2 anys - 3 anys	92,4	94,2	91,9	96,7	97,3
3 anys - 4 anys	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

¹ Percentatge acumulat.

Taula 12. Temps mitjà (en mesos) que els menors triguen a reincidir segons variables sociodemogràfiques i referents al delicte de la *causa base*.

Variable	Categoria	Mitjana (en mesos)	D. típica
Reincidència	Sí	14,4	11,4
Sexe	Home	14,0	11,3
	Dona	19,0	12,1
Nacionalitat	Espanyol	14,3	11,7
	Estranger	14,7	11,0
Àrea geogràfica de procedència	Espanya	14,3	11,7
	Unió Europea	11,1	11,4
	Resta d'Europa	9,0	-
	Magrib	15,3	11,8
	Resta d'Àfrica	-	-
	Centre i Sud-amèrica	15,5	9,6
Tipus de delicte en la <i>causa base</i>	Contra les persones	13,9	11,2
	Contra la llibertat sexual	17,8	13,0
	Contra la propietat	14,0	11,3
	Drogues	17,5	11,1
	Altres delictes	19,3	15,4
		<i>Resta delictes</i>	18,0
	<i>Delictes de trànsit</i>	22,0	4,2
Edat en la comissió del delicte en la <i>causa base</i>	14 anys	8,9	8,7
	15 anys	14,4	11,3
	16 anys	19,6	12,0
	17 anys	14,7	11,3

Pel que fa a la reincidència segons les variables individuals i del delictes registrades, s'observa que els joves que reincideixen en delictes de trànsit són els que més triguen a fer-ho (amb una mitjana de 22 mesos) respecte a la mitjana general.

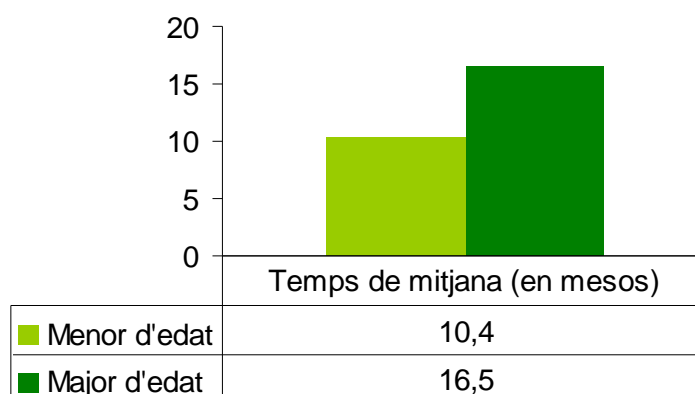
També destaquem entre els reincidents que els més joves són els que menys temps triguen a cometre un nou delictes (gairebé mig any menys que la mitjana).

Taula 13. Temps que els joves triguen a reincidir segons si són menors o majors d'edat en finalitzar la mesura de llibertat vigilada.

Temps	Menors d'edat	Majors d'edat
< 6 mesos	37,3	23,2
6 mesos - 1 any	74,6	42,1
1 any - 2 anys	88,3	73,7
2 anys - 3 anys	96,1	97,9
3 anys - 4 anys	100,0	100,0

Tant en el gràfic com a la taula es pot observar la diferència de temps que els joves triguen a reincidir en funció de si són menors o majors d'edat en finalitzar la mesura de llibertat vigilada. Per tant, si en termes generals el primer any és crucial per a la reincidència, ho és encara més si el jove finalitza la mesura com a menor d'edat.

Gràfic 10. Temps que triguen a reincidir segons l'edat en finalitzar la mesura de llibertat vigilada.

6.2 Internament

Taula 14. Temps que triguen els reincidents a cometre un nou delict. Taxa 2010.

Temps	N	% vàlid	% acumulat
< 6 mesos	70	56,0	56,0
6 mesos - 1 any	20	16,0	72,0
1 any - 2 anys	19	15,2	87,2
2 anys - 3 anys	11	8,8	96,0
3 anys - 4 anys	5	4,0	100,0
Total	125	100,0	

Si el primer any després de complir una mesura de llibertat vigilada apareix com a especialment delicat en relació amb la reincidència, en internament encara ho és més, ja que el 72% dels joves que han complert una mesura d'internament i que cometen un delict posterior a la finalització de la mesura ho han fet en menys d'un any.

Taula 15. Temps que triguen a reincidir. Comparativa amb altres anys.

Temps	Taxa 2006 ¹	Taxa 2007 ¹	Taxa 2008 ¹	Taxa 2009 ¹	Taxa 2010 ¹
< 6 mesos	53,0	55,8	51,8	47,6	56,0
6 mesos - 1 any	76,5	72,6	70,2	65,9	72,0
1 any - 2 anys	92,2	84,2	86,9	90,3	87,2
2 anys - 3 anys	99,2	93,7	93,9	100,0	96,0
3 anys - 4 anys	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

¹ Percentatge acumulat

Taula 16. Temps mitjà (en mesos) que els menors triguen a reincidir segons variables sociodemogràfiques i referents al delict de la *causa base*.

Variable	Categoria	Mitjana (en mesos)	D. típica
Reincidència	Sí	9,1	11,0
Sexe	Home	9,3	11,1
	Dona	1,7	2,9
Nacionalitat	Espanyol	8,5	9,9
	Estranger	9,8	12,3
Àrea geogràfica de	Espanya	8,5	9,9

	Unió Europea	5,3	5,5
	Resta d'Europa	-	-
	Magrib	9,3	11,9
	Resta d'Àfrica	4,0	-
	Centre i Sud-amèrica	14,1	15,4
	Resta del món	-	-
Tipus de delictes en la <i>causa base</i>	Contra les persones	10,3	12,3
	Contra la llibertat sexual	20,5	9,2
	Contra la propietat	8,5	10,6
	Drogues	-	-
	Altres delictes	1,0	1,4
Edat en la comissió del delictes en la <i>causa base</i>	14 anys	6,3	11,0
	15 anys	5,2	8,2
	16 anys	9,1	9,5
	17 anys	12,5	12,9

Els que més triguen a reincidir són els que han comès un delictes contra la llibertat sexual. Aquesta última dada, en principi, no és estranya, ja que, en general, aquesta tipologia delictiva triga més a reincidir que la resta de tipologies delictives.

Taula 17. Temps que els joves triguen a reincidir segons si són menors o majors d'edat en finalitzar l'internament.

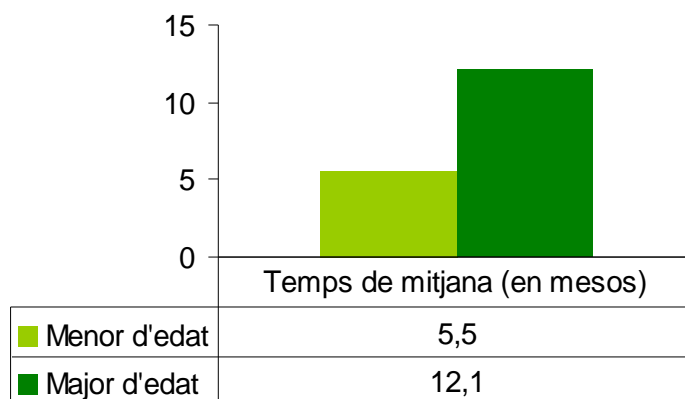
Temps	Menors d'edat	Majors d'edat
< 6 mesos	71,9	42,6
6 mesos - 1 any	85,9	60,2
1 any - 2 anys	92,9	82,3
2 anys - 3 anys	98,2	94,1
3 anys - 4 anys	100,0	100,0

Un cop més es pot veure que els joves que finalitzen la mesura com a menors d'edat triguen menys temps a reincidir. No obstant això, en aquesta dada pot tenir incidència el canvi de jurisdicció: d'una banda, la localització del subjecte en la justícia d'adults es limita a l'entrada a presó i al compliment de mesures penals alternatives, mentre que en la justícia de menors la base de dades recull tots els fets incoats independentment de la mesura. De altra, a les bases de dades de justícia penal d'adults la persona és localitzable un cop inicia el

compliment de la mesura imposada, però no ho és mentre es resol el tràmit judicial, la qual cosa pot fer que l'expedient de la persona s'incorpori al sistema d'informació en un moment molt posterior a la comissió del delict.

Gràfic 11. Temps que triguen a reincidir segons l'edat en finalitzar la mesura d'internament en centre.

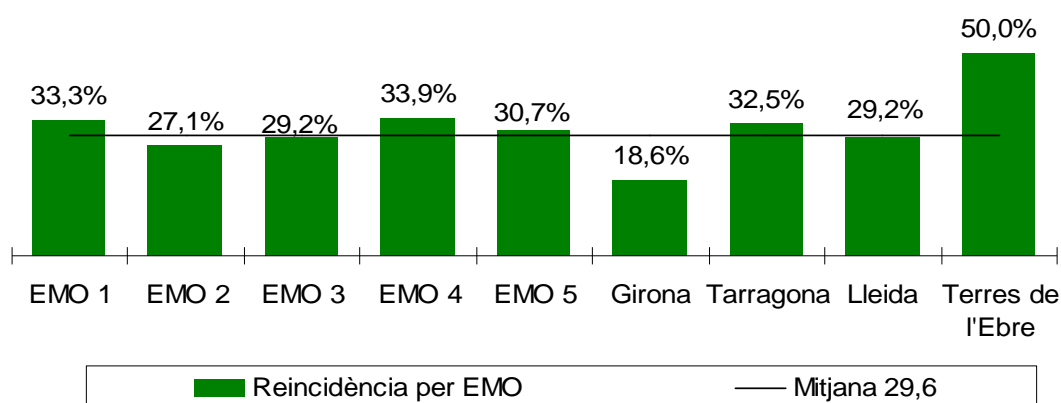

7. Taxes de reincidència per equips i centres

En aquest apartat es presenten les taxes de reincidència diferenciades segons els equips de medi obert (si es tracta de la mesura de llibertat vigilada) i segons els diferents centres educatius (si es tracta de la mesura d'internament). L'equip o centre que s'agafa de referència per a cada cas és aquell en què el menor va finalitzar la mesura. Aquestes dades es presenten tant per l'any d'estudi com respecte a l'evolutiva d'anys anteriors.

7.1 Llibertat vigilada – equips de medi obert

Gràfic 12. Taxes de reincidència 2010 segons l'equip del jove i prenent com a referència la mitjana interanual.

Com ja s'ha comentat a l'apartat de metodologia de l'informe, per primera vegada s'inclou la taxa de reincidència de l'equip de medi obert de Terres de l'Ebre, desglossat de l'EMO de Tarragona. Cal recordar que la seva taxa queda molt determinada pel nombre de casos (només 4 casos), com també s'ha assenyalat a la metodologia. En línies generals, es destaca que cap EMO no presenta una taxa de reincidència que resulti diferent de la mitjana en termes de significació estadística. L'EMO de Girona, però, destaca per la seva baixa taxa.

L'evolució històrica de les taxes, malgrat les variacions en alguns dels equips, tampoc presenta l'any 2010 cap diferència estadísticament significativa respecte de l'any anterior.

Taula 18. Taxes de reincidència per EMO⁴ i per anys.

Equip de medi obert	Taxa 2007	Taxa 2008	Taxa 2009	Taxa 2010
EMO BCN 1	19,2	26,7	40,2	33,3
EMO BCN 2	16,5	30,6*	29,6	27,1
EMO BCN 3	23,9	17,0	24,1	29,2
EMO BCN 4	24,3	22,5	27,2	33,9
EMO BCN 5 ¹	-	18,9	28,3	30,7
EMO Girona	18,3	8,3	15,8	18,6
EMO Tarragona ²	29,0	33,3	20,0	32,5
EMO Lleida	32,1	22,2	47,6	29,2

¹ Equip de nova creació, sense dades disponibles.

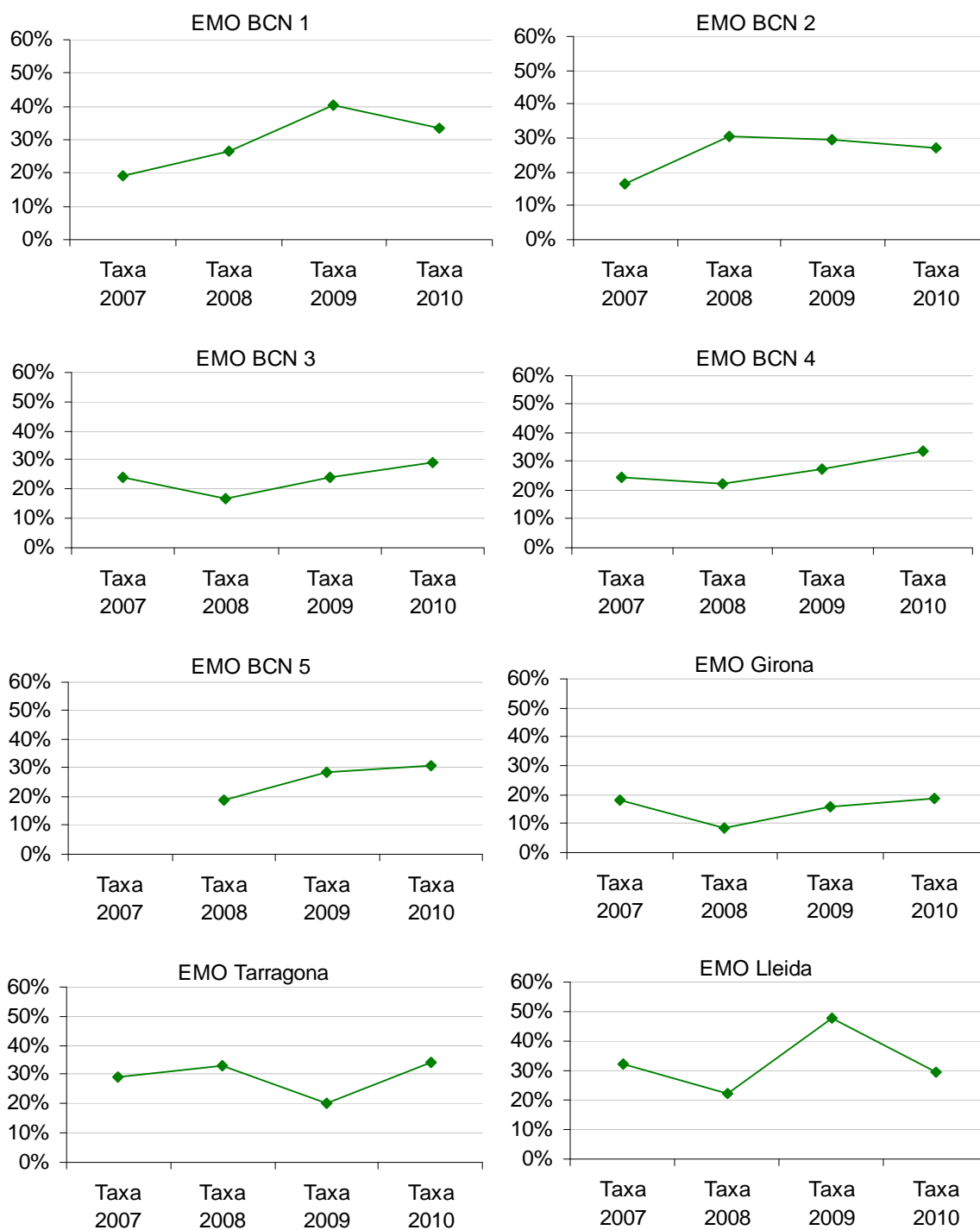
² Inclou EMO Terres de l'Ebre.

* Variació estadísticament significativa de la taxa de reincidència respecte a l'any anterior.

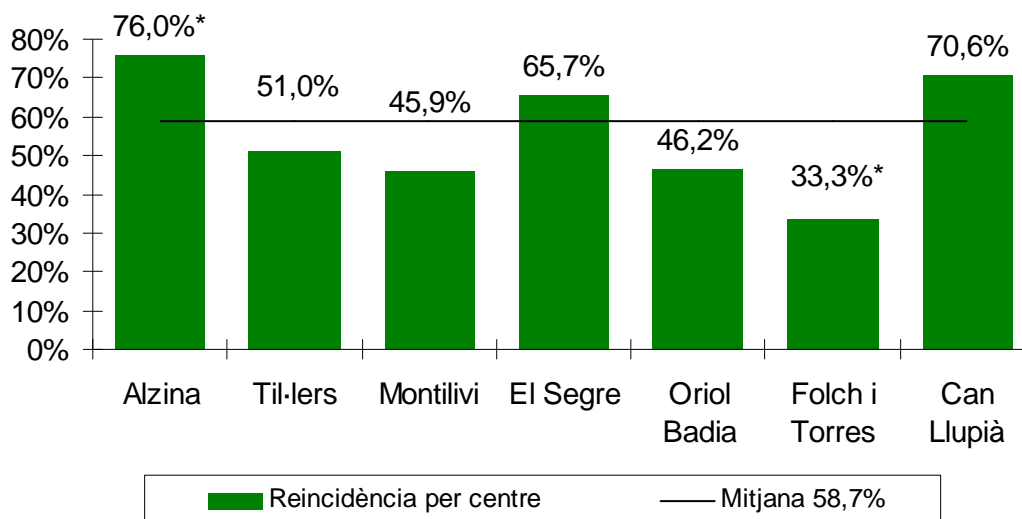
⁴ EMO = Equip d'execució de mesures en medi obert. Els EMO de l'1 al 5 corresponen a les comarques de Barcelona.

Gràfic 13. Evolució de la taxa de reincidència per equips de medi obert.

7.2 Internament – Centres Educatius

Gràfic 14. Taxes de reincidència segons el centre educatiu prenent com a referència la taxa mitjana interanual.

* Diferències significatives respecte de la mitjana.

En referència als centres educatius, en el gràfic 14 s'observa que només les taxes de dos d'ells apareixen com a diferents de la mitjana amb una diferència estadísticament significativa: la taxa del Centre Educatiu L'Alzina per sobre de la taxa mitjana, i la taxa del Centre Educatiu Folch i Torres per sota.

Taula 19. Taxes de reincidència per centres educatius i per anys.

Centre educatiu	Taxa 2005	Taxa 2006	Taxa 2007	Taxa 2008	Taxa 2009	Taxa 2010
L'Alzina	81,4	59,0*	40,0*	68,3*	52,6	76,0*
Els Til·lers	71,4	83,3*	56,1	60,0	42,9	51,0
Montilivi	56,5	62,5	73,8*	57,5	44,4	45,9
El Segre	-	71,1	70,0	71,0	69,6	65,7
Oriol Badia	33,3	78,6*	25,0*	70,0*	71,4	46,2
Folch i Torres	25,0	0,0*	25,0	36,4	45,5	33,3
Can Llupià ¹	-	-	-	-	-	70,6

* Diferències significatives respecte a l'any anterior.

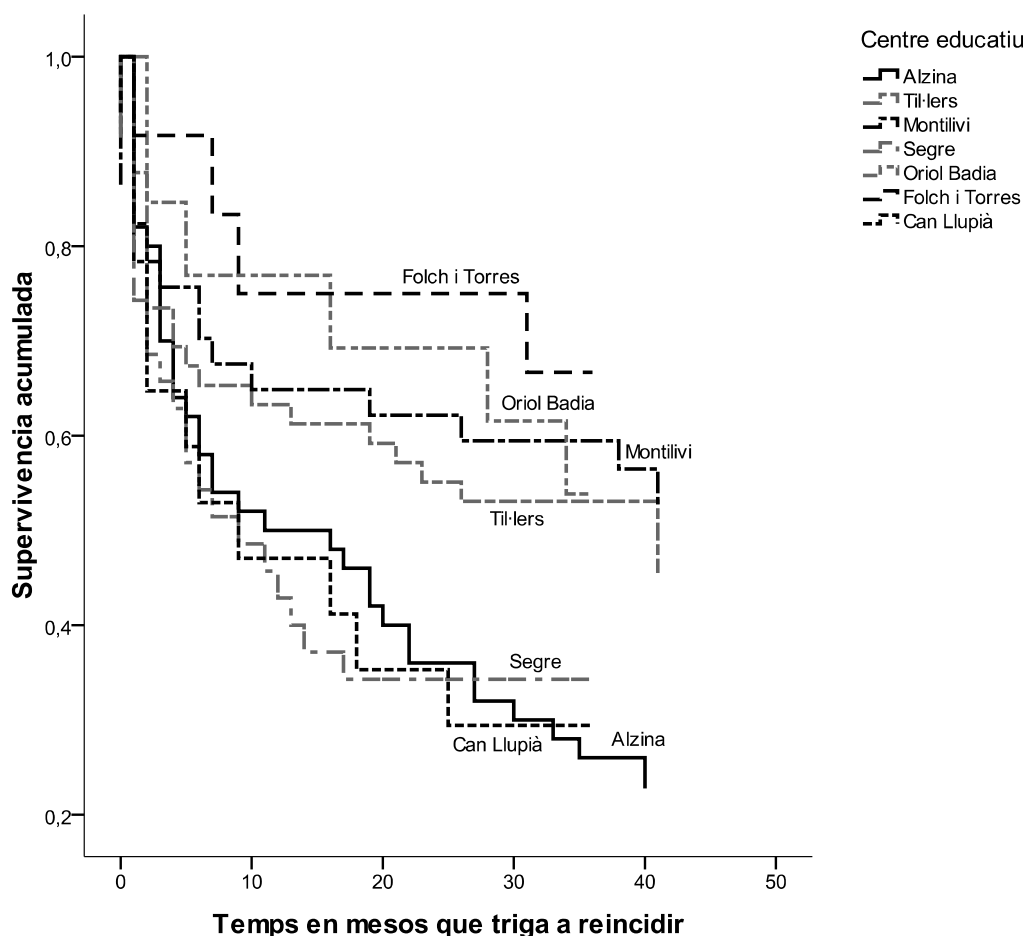
¹ Centre de nova creació, dades des de mitjan maig fins a 31 de desembre de 2007.

En la comparació amb l'any anterior, només la taxa 2010 del Centre Educatiu L'Alzina és diferent de la de l'any anterior de manera estadísticament significativa.

Gràfic 15. Evolució de la taxa de reincidència per centres educatius.

Gràfic 16. Temps que triga a reincidir el menor segons el centre d'internament.

El gràfic anterior mostra, per mitjà de la prova estadística de la regressió de Cox, quan i quants menors reincideixen. D'aquesta manera, podem observar en el gràfic dues tendències. D'una banda, els centres de Folch i Torres i Oriol Badia són els que registren més tardança en la reincidència. De l'altra, el Segre i Can Llupià són els centres on els nois que reincideixen ho fan més d'hora. Tanmateix, del gràfic també es desprèn una dada ja explicada en punts anteriors, que és la importància dels primers 12 mesos després de la sortida del centre en la reincidència en un nou delictes.

8. Comparativa dels perfils dels joves reincidents amb els no reincidents

En aquest apartat es comparen els perfils dels joves que reincideixen i els que no, és a dir, es presenten els perfils dels qui posteriorment a la finalització de la mesura imposada en la *causa base* cometen un nou delictes i els que no tornen a entrar en contacte amb la justícia penal a Catalunya durant el període d'estudi. Es presenten les dades segregades segons si han complert una mesura de llibertat vigilada o una mesura d'internament en centre educatiu.

Aquesta comparativa es fa tant amb variables descriptives sociodemogràfiques com amb les que fan referència a la *causa base*.

8.1 Llibertat vigilada

Taula 20. Comparativa entre el perfil del menor reincident i del no reincident segons la mesura de llibertat vigilada. Variables sociodemogràfiques. Taxa 2010.

Variable	Categoria	No reincident		Reincident	
		N	%	N	%
Sexe	Home	292	84,1	134	91,8
	Dona	55	15,9	12	8,2
Nacionalitat	Espanyol	254	73,2	96	65,7
	Estranger	93	26,8	50	34,3
Àrea geogràfica de procedència	Espanya	254	73,2	96	65,7
	Unió Europea	11	3,2	7	4,8
	Resta d'Europa	5	1,4	1	0,7
	Magrib	44	12,7	29	19,9
	Resta d'Àfrica	0	0,0	0	0,0
	Centre i Sud-amèrica	33	9,5	13	8,9
	Resta del món	0	0,0	0	0,0

Cal destacar la baixa proporció de dones entre els reincidents. Respecte a l'àrea geogràfica de procedència, no hi ha diferències estadísticament significatives, tot i que en els joves procedents del Magrib hi ha una tendència a estar més representats entre els reincidents.

Taula 21. Comparativa entre el perfil del menor reincident i del no reincident. Variables del delictes en la *causa base*. Taxa 2010.

Variable	Categoria	No reincident		Reincident	
		N	%	N	%
Tipus de delictes en la <i>causa base</i>	Contra les persones	92	26,5	36	24,7
	Contra la llibertat sexual	8	2,3	4	2,7
	Contra la propietat	210	60,5	96	65,8
	Drogues	8	2,3	4	2,7
	Altres delictes	29	8,4	6	4,1
Violència en el delictes de la <i>causa base</i>	Delictes violent	215	62,0	85	58,2
	Delictes no violent	132	38,0	61	41,8
Tipus de fet principal de la <i>causa base</i>	Falta	6	1,7	4	2,7
	Delictes	292	84,2	121	82,9
	Temptativa	49	14,1	21	14,4
Nombre de fets acumulats en la <i>causa base</i>	1 fet	216	62,3	74	50,7
	2 fets	92	26,5	48	32,9
	3 fets o més	39	11,2	24	16,4
Edat en la comissió del delictes de la <i>causa base</i>	14 anys	41	12,0	32	22,4
	15 anys	85	24,9	34	23,8
	16 anys	105	30,6	32	22,4
	17 anys	111	32,5	45	31,4

En les variables del perfil criminològic no es poden apreciar diferències significatives entre els dos grups de reincidents i no reincidents. Només l'edat mostra una diferència clara entre els joves de 14 anys (més representats entre els reincidents) i els joves de 16 anys (més representats entre els no reincidents).

8.2 Internament

Taula 22. Comparativa entre el perfil del menor reincident i del no reincident. Variables descriptives. Taxa 2010.

Variable	Categoria	No reincident		Reincident	
		N	%	N	%
Sexe	Home	72	81,8	122	97,6
	Dona	16	18,2	3	2,4

Nacionalitat	Espanyol	56	63,7	68	54,4
	Estranger	32	36,3	57	45,6
Àrea geogràfica de procedència	Espanya	56	63,7	68	54,4
	Unió Europea	2	2,3	3	2,4
	Resta Europa	0	0,0	0	0,0
	Magrib	20	22,7	43	34,4
	Resta d'Àfrica	1	1,1	1	0,8
	Centre i Sud-amèrica	9	10,2	10	8,0
	Resta del món	0	0,0	0	0,0

En la mesura d'internament, com en llibertat vigilada, la proporció de dones reincidents és molt reduïda, fins al punt que només hi ha 3 noies que hagin reincidit (val a dir que la població de dones que ha finalitzat un internament durant l'any de referència 2007 és de només 19 noies). Aquesta baixa població comporta fer una lectura cautelosa del percentatge.

La representativitat pel que fa a les àrees geogràfiques de procedència dels joves en l'internament en centre és similar a l'observada en la mesura de llibertat vigilada, atès que també hi ha una tendència entre els joves provinents del Magrib a aparèixer més representats entre els reincidents. Els primers estan proporcionalment més representats entre els reincidents i els segons, més representats entre els no reincidents, si bé cap de les dues diferències no és estadísticament significativa. En el cas de la Unió Europea, a diferència del que observàvem en la mesura de llibertat vigilada, la proporció queda equilibrada.

Taula 23. Comparativa entre el perfil del menor reincident i del no reincident. Variables del delictes en la *causa base*. Taxa 2010.

Variable	Categoria	No reincident		Reincident	
		N	%	N	%
Antecedents a la <i>causa base</i>	Sense antecedents	15	17,0	8	6,4
	Amb antecedents	73	83,0	117	93,6
Tipus de delictes en la <i>causa base</i>	Contra les persones	30	34,1	38	30,9
	Contra la llibertat sexual	2	2,3	2	1,6
	Contra la propietat	54	61,3	81	65,9

	Drogues	0	0,0	0	0,0
	Altres delictes	2	2,3	2	1,6
Violència en el delicte de la <i>causa base</i>	Delicte violent	70	79,5	97	78,9
	Delicte no violent	18	20,5	26	21,1
Tipus de fet principal de la <i>causa base</i>	Falta	0	0,0	0	0,0
	Delicte	78	88,6	111	90,2
	Temptativa	10	11,4	12	9,8
Nombre de fets acumulats en la <i>causa base</i>	1 fet	40	45,5	38	30,9
	2 fets	22	25,0	18	14,6
	3 fets o més	26	29,5	67	54,5
Edat en el moment del delicte	14 anys	13	14,9	17	14,0
	15 anys	15	17,2	30	24,8
	16 anys	27	31,0	28	23,1
	17 anys	32	36,9	46	38,0

Com es pot observar, són pocs els joves sense antecedents,. Hi ha una major proporció de joves sense antecedents entre els que després no han reincidit.

En cas dels joves que han complert una mesura d'internament es pot veure a la taula que tant els reincidents com no reincidents tenen associats delictes violents a la *causa base* en la mateixa proporció, tot i que els no reincidents cometen un major nombre de delictes *contra les persones* i *contra la llibertat sexual*. Per tant, sembla que els reincidents són més propicis a cometre delictes *contra la propietat amb violència o intimidació*.

9. Diferències en el perfil del jove reincident respecte a altres anys

En aquest apartat es comparen les variables del perfil del jove reincident del present estudi amb un perfil construït a partir dels estudis anteriors (prenent com a referència la mitjana dels percentatges d'aquests estudis per a cada variable). En aquest cas també se separen per mesures.

Les dades es mostren segons les variables sociodemogràfiques, les referents a la *causa base*, al temps i les edats i, finalment, segons les mesures imposades en la reincidència.

9.1 Llibertat vigilada

Taula 24. Característiques del jove reincident: comparativa 2005-2009 amb l'any 2010. Variables sociodemogràfiques.

Variable	Categoria	Mitjana 2005-2009 %	Taxa 2010 %
Sexe	Home	94,6	91,8
	Dona	5,4	8,2
Nacionalitat	Espanyol	81,7	65,7
	Estranger	18,3	34,3
Àrea geogràfica de procedència	Espanya	81,7	65,7
	Unió Europea	0,6	4,8
	Resta d'Europa	1,3	0,7
	Magrib	11,4	19,9
	Resta d'Àfrica	0,3	0,0
	Centre i Sud-amèrica	4,7	8,9
	Resta del món	0,0	0,0

Respecte als anys anteriors, en el perfil del jove reincident trobem que a la taxa de l'any 2010 la presència femenina augmenta lleugerament. Tot i això, el canvi més destacat es troba en els percentatges de població estrangera registrats com a reincidentes, en què l'augment és de gairebé el doble. Els estrangers queden representats amb major pes, sobretot perquè augmenta la presència d'algunes nacionalitats, en especial del Magrib, del Centre i Sud-amèrica i

de la Unió Europea. El Magrib està una mica per sobre dels vuit punts respecte de la mitjana i la població de Centre i Sud-amèrica és de més del doble, si bé la proporció d'aquests últims no arriba a 1 de cada 10. En el cas de la Unió Europea observem com el seu pes passa d'un 0,6% de mitjana en el registre dels anys anteriors a gairebé un 5% en la taxa del 2010, deixant enrere com a tercera agrupació d'àrees geogràfiques la categoria de "resta d'Europa".

Taula 25. Característiques del jove reincident. Comparativa de la taxa 2010 amb la taxa mitjana dels anys anteriors. Variables del delictes de la *causa base*.

Variable	Categoria	Mitjana de les taxes 2005-2009 ¹ %	Taxa 2010 %
Tipus de delictes en la <i>causa base</i>	Contra les persones	17,5	24,7
	Contra la llibertat sexual	1,0	2,7
	Contra la propietat	73,5	65,8
	Drogues	1,3	2,7
	Altres delictes	6,7	4,1
	<i>Resta delictes</i> ²	4,7	2,7
	<i>Delictes de trànsit</i> ²	1,1	1,4
Violència en el delictes de la <i>causa base</i>	Delictes violent	55,8	58,2
	Delictes no violent	44,2	41,8
Tipus de fet principal de la <i>causa base</i>	Falta	1,9	2,7
	Delictes	83,1	82,9
	Temptativa	15,0	14,4
Nombre de fets acumulats en la <i>causa base</i>	1 fet	69,8	50,7
	2 fets	20,6	32,9
	3 fets o més	9,6	16,4

¹ No inclosa la taxa de l'any 2006.

² Mitjana de les taxes 2008 i 2009 comparada amb la taxa 2010.

En la comparativa del perfil criminològic dels joves reincidents respecte del registre d'anys anteriors, es destaca, tal com s'ha anat detectant al llarg dels apartats anteriors, l'augment dels delictes *contra les persones* en detriment dels delictes *contra la propietat*. La violència en el delictes sembla que es manté, amb una proporció, a la taxa del 2010, molt semblant a la mitjana dels anys anteriors.

Taula 26. Característiques del jove reincident. Comparativa de la taxa de l'any 2010 amb la taxa mitjana dels anys anteriors, respecte a les variables d'edat i nombre de fets dels joves.

Variable	Mitjana de les taxes 2005-2009 ¹		Taxa 2010	
	Mitjana	D. típica	Mitjana	D. típica
Edat en la comissió del delictes	15,5	1,1	15,6	1,1
Edat en finalitzar la llibertat vigilada	18,0	1,7	18,3	1,8
Nombre de fets delictius acumulats en la <i>causa base</i>	1,5	0,8	1,8	1,1

¹ No inclosa la taxa any 2006.

Taula 27. Temps que triguen a reincidir respecte a altres anys.

Variable	Categoria	Mitjana de les taxes 2006-2009	Taxa 2010
Temps que triguen a reincidir	< 6 mesos	35,6	28,1
	6 mesos – 1 any	56,8	53,4
	1 any – 2 anys	78,5	78,7
	2 anys – 3 anys	93,8	97,2
	3 anys – 4 anys	100,0	100,0

Les comparatives interanuals mostren com els joves de l'estudi (taxa 2010) no presenten edats diferenciades en la comparativa amb altres anys. Així, mentre que l'edat mitjana en la comissió del delictes es manté en 15 anys i escaig, l'edat de finalització mitjana de la llibertat vigilada conclou als 18 anys. A més, pel que fa al temps de la reincidència, observem, novament, que les variacions són mínimes en comparació amb els anys anteriors.

Taula 28. Comparativa de la taxa 2010 amb la taxa mitjana dels anys anteriors. Variables numèriques relacionades amb la reincidència.

Variable	Mitjana de les taxes 2006-2009		Taxa 2010	
	Mitjana	D. típica	Mitjana	D. típica
Edat en la comissió del delictes de la reincidència	19,1	2,2	19,6	2,2
Temps que triga a reincidir (en mesos)	13,2	12,1	14,4	11,4
Nombre de reincidències	1,7	0,8	1,5	0,7

Taula 29. Comparativa de la taxa 2010 amb la taxa mitjana dels anys anteriors. Àmbit responsable de l'execució penal en la reincidència.

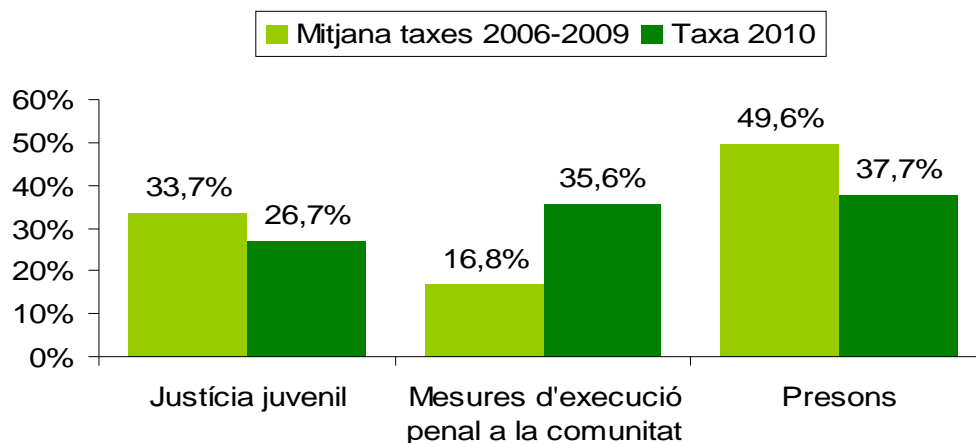
Variable	Categoria	Mitjana 2006-2009 ¹ %	2010 %
Àmbit d'execució penal de la primera reincidència	Justícia juvenil (JJ)	33,7	26,7
	Mesures d'execució penal a la comunitat (MEPC)	16,8	35,6
	Presons	49,5	37,7
Àmbits d'execució penal en què el menor ha reincidit	Només JJ	25,2	20,6
	Només presó	42,9	30,8
	Només MEPC	14,9	30,8
	JJ i presó	4,6	1,4
	JJ i MEPC	2,7	2,7
	Presó i MEPC	8,2	11,6
	JJ, presó i MEPC	1,5	2,1

¹ No inclosa la taxa any 2005.

En referència als àmbits d'execució penal, es presenta com a fet a remarcar l'augment de les mesures d'execució penal a la comunitat, que registren un augment de 19 punts percentuals respecte a la mitjana dels anys anteriors.

En aquest estudi, per primer cop els percentatges d'ingrés a presó per la primera reincidència s'equiparen pràcticament amb els de les mesures alternatives, xifra tradicionalment molt per sota.

Gràfic 17. Àmbit d'execució penal de la primera reincidència en la taxa 2010 comparat amb la mitjana dels anys anteriors.

Taula 30. Comparativa de la taxa 2010 amb la taxa mitjana dels anys anteriors. Mesura o programa imposat en la primera reincidència.

Mesura o programa aplicat	Mitjana de les taxes 2006-2009* %	Taxa 2010 %
Justícia juvenil		
Mediació i reparació	5,0	5,5
Assessorament tècnic de menors (ATM)	14,1	9,6
Medi obert	11,9	12,4
Tasques socioeducatives	1,0	0,7
Prestacions en benefici de la comunitat (PBC)	2,8	0,0
Llibertat vigilada	7,8	11,0
Permanència en domicili cap de setmana	0,3	0,0
Permanència caps de setmana en el centre	0,0	0,7
Internament	4,4	0,7
Justícia d'adults		
Assessorament tècnic d'adults	0,0	0,7
Execució penal en la comunitat	17,8	38,4
Obligació de programes formatius	3,3	1,4
Treballs en benefici de la comunitat (TBC)	11,6	30,1
Tractament terapèutic ambulatori (TTA)	0,5	2,1
Localització permanent	2,4	4,8
Presó	46,7	32,9

¹ No inclou la taxa de l'any 2005.

De la taula que presenta la comparativa de la taxa del 2010 amb la d'anys anteriors, es destaca que l'àmbit d'execució penal a la comunitat guanya pes com a mesures imposades a la primera reincidència. Així, la proporció de joves als quals se'ls ha imposat una mesura en aquest àmbit és de més del doble respecte a la mitjana dels anys anteriors i ja supera el nombre de joves als quals se'ls imposa la presó com a mesura després de la primera reincidència. Es pot observar que aquest canvi és degut, gairebé en la seva totalitat, a la imposició de treballs en benefici de la comunitat.

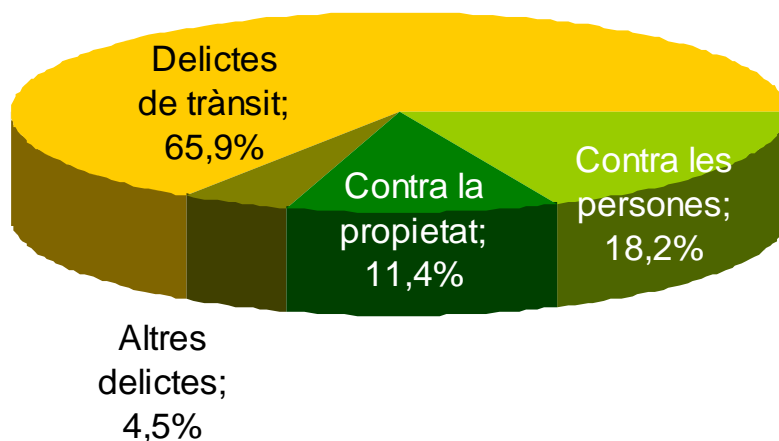

Com ja es va fer en l'estudi de l'any anterior,⁵ la taula 31 ens mostra desglossades les mesures d'execució penal a la comunitat, de manera que es pot observar com aquest augment és degut a l'aplicació dels treballs en benefici de la comunitat, des de l'any 2007, als delictes en matèria de seguretat viària. Així, s'observa com en els últims 4 anys la tendència dels TBC ha estat a l'alça, amb un augment total de 22,5 punts.

Taula 31. Comparativa interanual. Desglossament de la mesura d'execució penal a la comunitat en la justícia d'adults imposada en la primera reincidència.

Mesura imposada d'execució penal a la comunitat en la justícia d'adults	Any 2007 %	Any 2008 %	Any 2009 %	Any 2010 %
Obligació de programes formatius	3,4	4,9	2,6	1,4
Treballs en benefici de la comunitat (TBC)	7,6	15,6	22,5	30,1
Tractament terapèutic ambulatori (TTA)	1,7	0,0	0,0	2,1
Localització permanent	0,0	6,6	2,0	4,8
Total mesures imposades d'execució penal a la comunitat en la justícia d'adults	12,7	27,1	27,1	38,4

Gràfic 18. Distribució dels treballs en benefici de la comunitat segons delicte.

⁵ Taxes de reincidència 2009 de justícia juvenil: actualització de la taxa de reincidència dels joves sotmesos a mesures de llibertat vigilada i internament en centre.

Els delictes en matèria de seguretat viària representen el 65,9% del total de treballs en benefici de la comunitat imposats als joves que han reincidit després d'una llibertat vigilada.

9.2 Internament

Taula 32. Perfil del reincident. Comparativa dels anys anteriors amb les dades 2010. Variables sociodemogràfiques.

Variable	Categoria	Mitjana de les taxes 2005-2009	Taxa 2010
Sexe	Home	95,1	97,6
	Dona	4,9	2,4
Nacionalitat	Espanyol	63,5	54,4
	Estranger	36,5	45,6
Àrea geogràfica de procedència	Espanya	63,5	54,4
	Unió Europea	0,6	2,4
	Resta Europa	2,0	0,0
	Magrib	26,8	34,4
	Resta d'Àfrica	1,2	0,8
	Centre i Sud-amèrica	5,7	8,0
	Resta del món	0,4	0,0

Taula 33. Perfil del reincident. Comparativa dels anys anteriors amb la taxa 2010. Dades del delicte de la *causa base* i dels antecedents.

Variable	Categoria	Mitjana de les taxes 2005-2009	Taxa 2010
Antecedents a la <i>causa base</i>	Sense antecedents	5,3	6,4
	Amb antecedents	94,7	93,6
Tipus de delicte en la <i>causa base</i>	Contra les persones	19,3	30,9
	Contra la llibertat sexual	1,8	1,6
	Contra la propietat	73,0	65,9
	Drogues	1,2	0,0
	Altres	4,7	1,6
Violència en el delicte de la <i>causa base</i>	Delicte violent	70,5	78,9
	Delicte no violent	29,5	21,1

Tipus del fet principal de la <i>causa base</i>	Falta	1,6	0,0
	Delicte	84,6	90,2
	Temptativa	13,8	9,8
Nombre de fets acumulats a la <i>causa base</i>	1 fet	53,7	30,9
	2 fets	26,6	14,6
	3 fets o més	19,7	54,5
Nombre de causes acumulades a l'expedient del menor	De 2 a 5 causes	19,7	24,0
	De 6 a 10 causes	26,9	37,6
	D'11 a 20 causes	33,7	28,0
	Més de 20 causes	19,7	10,4

Cal constatar que en el grup dels reincidents de 2010 consten, en major proporció que anys anteriors, delictes *contra les persones* com a delicte principal de la *causa base*. També cal destacar que disminueix el percentatge de delictes *contra la propietat*. D'altra banda, es dona entre els reincidents un augment respecte dels altres anys de la proporció de delictes violents, clarament superior a la dels joves reincidents que provenien d'una mesura de llibertat vigilada.

Taula 34. Perfil del reincident. Comparativa dels anys anteriors amb la taxa 2010. Variables del delicte de la *causa base*.

Variable	Mitjana de les taxes 2005-2009		Taxa 2010	
	Mitjana	D. típica	Mitjana	D. típica
Edat en el moment del delicte	15,6	1,1	15,9	1,1
Edat en finalitzar l'internament	17,4	1,6	17,7	1,6
Temps de durada de l'internament (en dies)	194,3	160,5	190,5	189,3
Nombre de fets delictius acumulats en la <i>causa base</i>	1,9	1,6	3,2	2,6
Total de causes acumulades en l'expedient del menor	13,2	10,0	11,1	7,5
Nombre de causes anteriors a la <i>causa base</i> ¹	9,8	9,1	6,3	6,9

¹ Taxa únicament de 2007-2008.

Taula 35. Comparativa dels anys anteriors amb la taxa 2010. Mesura o programa aplicat en la primera reincidència.

Mesura o programa aplicat	Mitjana de les taxes 2006-2009 ¹	Taxa 2010
Justícia juvenil		
Mediació i reparació	3,6	2,4
Assessorament tècnic de menors (ATM)	19,4	18,4
Medi obert	12,7	1,6
Tasques socioeducatives	1,9	1,6
Prestacions en benefici de la comunitat (PBC)	3,1	0,0
Llibertat vigilada	6,5	0,0
Convivència amb altra família o grup educatiu	0,2	0,0
Permanència en domicili cap de setmana	1,0	0,0
Internament	9,6	13,6
Justícia d'adults		
Assessorament tècnic d'adults	0,5	0,0
Execució penal en la comunitat	8,5	20,8
Obligació de programes formatius	0,7	0,0
Treballs en benefici de la comunitat (TBC)	4,1	15,2
Tractament terapèutic ambulatori (TTA)	0,2	1,6
Localització permanent	3,1	4,0
Internament deshabitació	0,2	0,0
Internament psiquiàtric	0,2	0,0
Presó	45,7	43,2

¹ No inclou la taxa de l'any 2005.

A la taula anterior es pot observar que les mesures en medi obert imposades als reincidents en la jurisdicció de menors han davallat 11 punts percentuals en comparació amb la mitjana interanual, en pro de l'augment de l'aplicació d'internament (amb un augment registrat d'un 4%) i l'aplicació de mesures en la comunitat en la justícia d'adults (aquestes últimes incrementen la seva aplicació

en un 12%). Malgrat que en la justícia d'adults les mesures en la comunitat imposades als joves reincidents procedents d'un internament també han experimentat un creixement important, no s'observa de manera tan pronunciada com el registrat en els joves procedents d'una llibertat vigilada. En aquest cas, també es pot corroborar que aquest augment és degut a l'alça de la imposició de penes de treball en benefici de la comunitat.

Per als joves reincidents procedents d'un internament la resposta més imposada continua sent la presó, tot i que ha experimentat un lleu descens. S'observa que quatre de cada deu joves que han reincidit després d'un internament han ingressat a presó, ja sigui en règim preventiu o penat; mentre que a dos de cada deu els ha estat imposada una mesura en la comunitat. Per a quatre de cada deu la resposta és una de les previstes en l'àmbit de menors.

Taula 36. Comparativa dels anys anteriors amb la taxa 2010. Àmbit d'execució penal en la reincidència.

Àmbit d'execució	Mitjana de les taxes 2006-2009 ¹ %	Taxa 2010 %
Només justícia juvenil (JJ)	26,4	15,2
Només mesures d'execució penal a la comunitat (MEPC)	6,1	8,8
Només presons	36,1	38,4
JJ i MEPC	3,1	4,8
JJ i presons	15,3	12,8
MEPC i presons	11,1	13,6
JJ, MEPC i presons	1,9	6,4

¹ No inclou la taxa de l'any 2005.

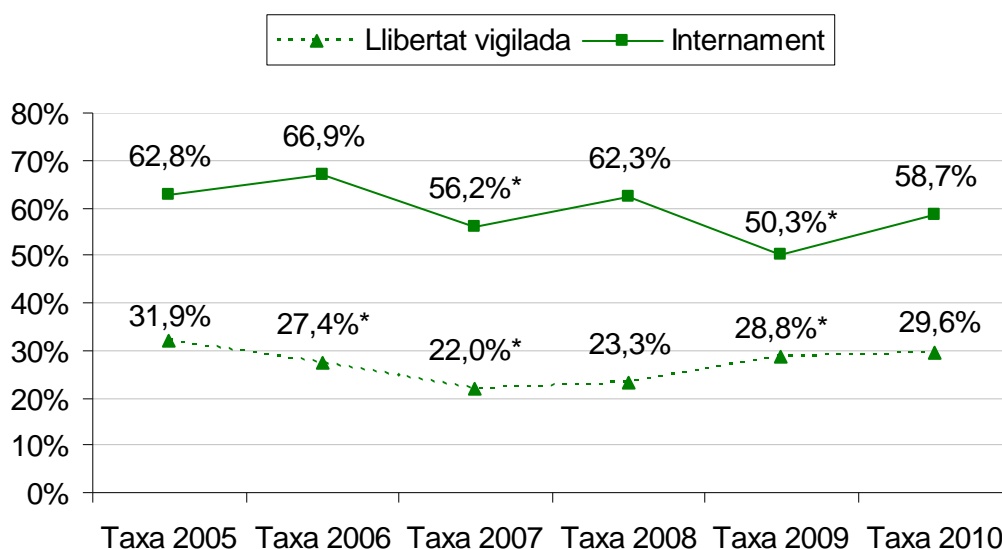
En relació als àmbits d'execució penal en què es produeix la reincidència cal destacar l'augment dels joves que reincideixen en els tres àmbits de la justícia, és a dir, en la justícia juvenil, en l'execució penal a la comunitat i en l'àmbit penitenciari. Malgrat que aquesta taxa de reincidència sigui encara reduïda, cal tenir present que el percentatge d'augment s'ha triplicat respecte a la mitjana dels anys anteriors.

10. Diferències entre els joves reincidents segons la mesura que han complert

En aquest apartat la recerca se centra a comparar les diferències en el perfil dels joves reincidents entre mesures. Les taules i els gràfics presentats recullen les taxes de cadascuna de les variables segons si el jove que ha reincidit prové d'una llibertat vigilada o d'un internament.

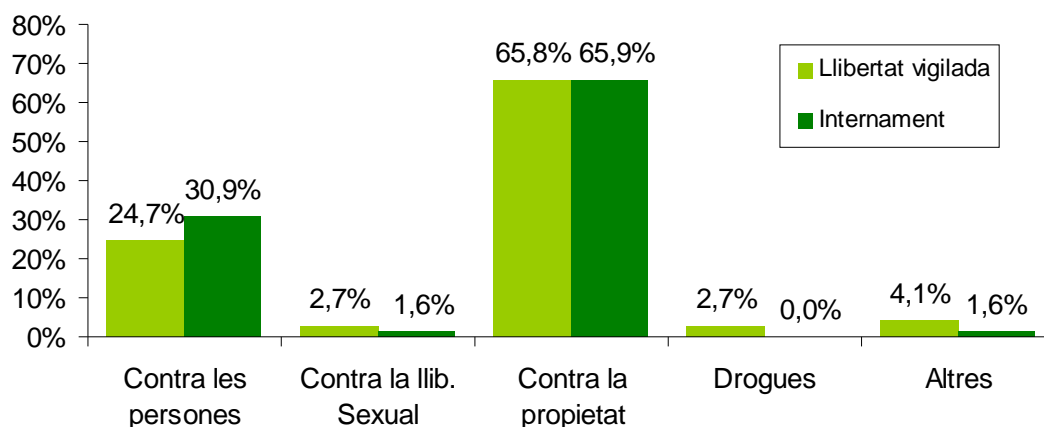
En aquest apartat es donen per primer cop dades referents al delictes comès en la reincidència, a part de la referència a les variables principals que guien aquest estudi i que s'han anat proporcionant fins al moment.

Gràfic 19. Comparativa respecte altres anys de les taxes de reincidència en llibertat vigilada i internament.

* Variació estadísticament significativa de la taxa de reincidència respecte a l'any anterior.

Gràfic 20. Comparativa dels dos grups de joves reincidents (provinents de llibertat vigilada o internament en centre) segons el tipus de delicte comès en la causa base.

Tot i que possiblement caldria esperar una diferència entre els delictes que cometem uns i altres joves, les dades recollides ens mostren que no és així: les proporcions en uns i altres delictes a la *causa base* són molts semblants, independentment de la mesura, amb una lleugera variació en el cas dels delictes contra les persones on sí que es pot apreciar una diferència, tot i que no és estadísticament significativa.

Taula 37. Característiques dels dos grups de joves reincidents (provinents de llibertat vigilada o d'internament en centre).

Variable	Categoria	Llibertat vigilada	Internament
		%	%
Sexe	Home	91,8	97,6
	Dona	8,2	2,4
Nacionalitat	Espanyol	65,7	54,4
	Estranger	34,3	45,6
Àrea geogràfica de procedència	Espanya	65,7	54,4
	Unió Europea	4,8	2,4
	Resta d'Europa	0,7	0,0
	Magrib	19,9	34,4
	Resta d'Àfrica	0,0	0,8
	Centre i Sud-amèrica	8,9	8,0
	Resta del món	0,0	0,0

És interessant subratllar que el percentatge d'homes i estrangers ha augmentat en ambdós tipus de mesura respecte el perfil general explicat al punt 4.1

Taula 38. Característiques del delicte de la *causa base* en llibertat vigilada i internament.

Variable	Categoria	Llibertat vigilada	Internament
		%	%
Tipus de delicte en la <i>causa base</i>	Contra les persones	24,7	30,9
	Contra la llibertat sexual	2,7	1,6
	Contra la propietat	65,8	65,9
	Drogues	2,7	0,0
	Altres delictes	4,1	1,6
Violència en el delicte de la <i>causa base</i>	Delicte violent	58,2	78,9
	Delicte no violent	41,8	21,1
Tipus de fet principal de la <i>causa base</i>	Falta	2,7	0,0
	Delicte	82,9	90,2
	Temptativa	14,4	9,8
Nombre de fets acumulats en la <i>causa base</i>	1 fet	50,7	30,9
	2 fets	32,9	14,6
	3 fets o més	16,4	54,5
Edat en el moment del delicte de la <i>causa base</i>	14 anys	22,4	14,0
	15 anys	23,8	24,8
	16 anys	22,4	23,1
	17 anys	31,4	38,1

Les dades són molt similars pel que fa a les proporcions a les explicades en el perfil general en el punt 4.1.

Taula 39. Edat del menor reincident en el moment del delicte i en finalitzar la mesura.

Variable	Llibertat vigilada		Internament	
	Mitjana	D. típica	Mitjana	D. típica
Edat en la comissió del delicte (en anys)	15,6	1,1	15,9	1,1
Edat en finalitzar la mesura (en anys)	18,3	1,8	17,7	1,6
Nombre de fets delictius acumulats a la <i>causa base</i>	1,8	1,1	3,2	2,6

Taula 40. Temps que triguen a cometre un nou delicte (segons la mesura complerta).

Temps	Llibertat vigilada	Internament
	%*	%*
< 6 mesos	28,1	56,0
6 mesos – 1 any	53,4	72,0
1 any – 2 anys	78,8	87,2
2 anys – 3 anys	97,3	96,0
3 anys – 4 anys	100,0	100,0

* Percentatge acumulat.

Comparativament, es constata que els joves procedents d'un internament són més ràpids a reincidir, de manera que s'estableix el primer any com a crític, i que en el període que va dels 2 als 3 anys aquesta tendència s'estabilitza.

Taula 41. Característiques del delicte de la reincidència. Comparació dels dos grups de joves reincidents (provinents de LV o IC).

Variable	Categoria	Llibertat vigilada	Internament
		%	%
Tipus de delicte en la reincidència	Contra les persones	21,2	13,6
	Contra la llibertat sexual	0,0	2,4
	Contra la propietat	45,9	61,6
	Drogues	2,1	1,6
	Altres delictes	30,8	20,8
	<i>Delictes de trànsit</i>	21,2	12,0
	<i>Resta delictes</i>	9,6	8,8
Violència en el delicte de la reincidència	Delicte violent	35,6	46,4
	Delicte no violent	64,4	53,6
Fets acumulats en la reincidència	No	88,4	80,0
	Sí	11,6	20,0
Nombre de reincidències	1 sola reincidència	58,2	25,6
	De 2 a 4 reincidències	32,9	36,8
	5 reincidències o més	8,9	37,6

Si s'observa la taula referent al delicte en la reincidència, cal dir que els joves que han comès un nou delicte després de la llibertat vigilada reincideixen en major proporció *contra les persones*, en comparació amb els joves provinents

d'un internament i en delictes referents a la seguretat viària. Els joves procedents d'un internament ho fan més en delictes *contra la propietat*.

Respecte el delicte inicial de la *causa base* cometen menys delictes contra les persones i augmenta, en canvi, els altres delictes, amb un percentatge significatiu de delictes relacionats amb el trànsit.

En la reincidència, les diferències en el delicte violent no són tan àmplies entre mesures com s'ha observat a la *causa base*; si abans es deia que aquesta era una mica superior al 20%, en la reincidència aquesta diferència representa poc més de l'11%.

Respecte el delicte inicial de la *causa base*, els delictes en la reincidència són molt menys violents en ambdós tipus de mesura.

Gairebé sis de cada deu joves que han reincidit després d'una llibertat vigilada ho han fet en una sola ocasió. Dels joves procedents d'un internament aproximadament quatre de cada deu acumulen cinc reincidències o més en el seu expedient. Així, els joves procedents d'un internament són, en general, més reincidents que els joves que procedeixen d'una llibertat vigilada.

Taula 42. Comparativa entre les mesures de llibertat vigilada i internament respecte algunes variables numèriques de la reincidència.

Variable	Llibertat vigilada		Internament	
	Mitjana	D. típica	Mitjana	D. típica
Edat en el moment de la reincidència	19,6	2,2	18,5	2,1
Temps que triga a reincidir (en mesos)	14,4	11,4	9,1	11,0

De mitjana els joves procedents d'una llibertat vigilada reincideixen un any més tard que els joves procedents d'un internament, aquests últims ho fan amb menys edat i en menys temps, gairebé sis mesos abans. D'aquesta manera, es confirmen de nou les apreciacions que assenyalaven com a període crític d'intervenció el primer any després de la finalització de la mesura.

Taula 43. Comparativa dels dos grups de joves reincidents (provinents de LV o IC). Àmbit d'execució penal en la reincidència.

Àmbit d'execució penal	Llibertat vigilada %	Internament %
Justícia juvenil (JJ)	20,6	15,2
Presó	30,8	38,4
Mesures d'execució penal a la comunitat (MEPC)	30,8	8,8
JJ i presó	1,4	12,8
JJ i MEPC	2,7	4,8
Presó i MEPC	11,6	13,6
JJ, presó i MEPC	2,1	6,4

Pel que fa als àmbits d'execució penal és interessant remarcar que, si bé el percentatge en presó és molt similar, s'observa una gran diferència en les mesures d'execució a la comunitat, que arriba als 22 punts percentuals.

11. Els delictes de trànsit i la seva rellevància en la taxa de reincidència juvenil

En l'estudi de l'any anterior, la taxa de reincidència de 2009, es va dedicar per primer cop un apartat especial als delictes referents a la seguretat viària. Aquesta ampliació es va dur a terme perquè la reforma del Codi Penal referent a aquesta matèria va entrar en vigor a finals de l'any 2007. La creació de noves tipificacions de delictes en aquest àmbit ha influït, sobretot, en nous ingressos en el sistema d'execució penal dels joves reincidents i, per tant, en l'augment de les taxes de reincidència. Així doncs, l'impacte dels delictes de trànsit es configura com un punt clau per a l'anàlisi de la reincidència i és per aquest motiu que se li dedica aquest apartat.

Aquest punt tracta de desglossar una part de l'impacte que la creació d'aquests nous delictes ha tingut en les taxes de reincidència dels últims tres anys. La comparativa es duu a terme a partir de la taxa de l'any 2008 perquè és quan aquesta tipologia de delictes agafa més rellevància per a l'anàlisi.

Taula 44. Evolució delictes de trànsit per anys en els joves que han complert una mesura de llibertat vigilada.

Variable	Llibertat vigilada		
	Taxa 2008	Taxa 2009	Taxa 2010
Delicte de trànsit a la <i>causa base</i>	1,7%	1,7%	0,8%
Delicte de trànsit en la reincidència	16,3%	21,2%	21,2%

Taula 45. Evolució delictes de trànsit per anys en els joves que han complert una mesura d'internament.

Variable	Internament		
	Taxa 2008	Taxa 2009	Taxa 2010
Delicte de trànsit a la <i>causa base</i>	0,5%	0,6%	0,0%
Delicte de trànsit en la reincidència	0,9%	9,4%	12,0%

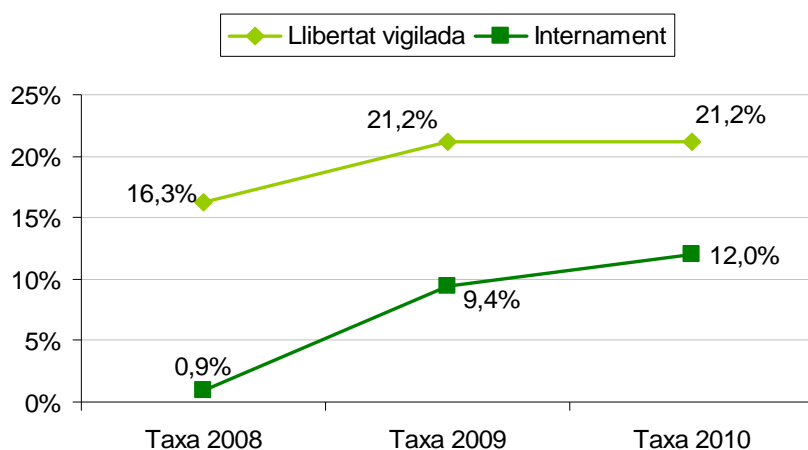
En aquestes dues taules es pot veure l'evolució d'aquest tipus de delictes (com a delicte principal) en els últims tres anys d'estudi, tant en la *causa base* com en la reincidència, separats segons si el jove va ser condemnat al compliment d'una mesura de llibertat vigilada o d'internament. Com es pot observar,

l'impacte d'aquests tipus de delictes en la *causa base* és escàs sigui quina sigui la mesura que es compleix. En canvi, en la reincidència, aquesta proporció és ja considerable. En els joves procedents de llibertat vigilada dos de cada deu joves que reincideixen per primer cop ho fan per un delicte de trànsit.

En l'actualització d'aquest estudi de l'any anterior es vaticinava un augment progressiu dels delictes de trànsit, sobretot en llibertat vigilada, però en les dades recollides s'observa que no ha estat així. La taxa de delictes s'ha mantingut. Caldrà esperar a l'any vinent per comprovar si aquesta tendència es manté. On sí que es va produint aquest augment progressiu és en la proporció de joves que han comès un delicte de trànsit després de finalitzar una mesura d'internament; caldrà esperar també a l'any vinent per saber si aquesta tendència a l'alça es manté.

En el gràfic següent hi ha representada l'evolució d'aquests delictes en la reincidència. Si es comparen ambdues mesures, s'observa que, tot i el progressiu augment d'aquesta agrupació de delictes, en els joves procedents d'un internament la proporció és encara molt inferior (de gairebé la meitat) que en els joves procedents d'una llibertat vigilada.

Gràfic 21. Delictes de trànsit en la reincidència dels joves segons si han completat una mesura d'internament o de llibertat vigilada.

A la taula següent està representat el percentatge de joves provinents d'una llibertat vigilada que han estat condemnats per un delicte en matèria de transit, el qual és l'única causa que s'ha trobat com a reincidència. Això vol dir

que tots aquests joves no constarien com a reincidents abans de la Llei orgànica de reforma del Codi Penal 15/2007, de 30 de novembre.

Taula 46. Percentatge de delictes de trànsit com a única reincidència respecte al total de reincidents en trànsit en llibertat vigilada.

Variable	Categoria	Llibertat vigilada		
		Taxa 2008	Taxa 2009	Taxa 2010
Delicte de trànsit com a fet principal	1 reincidència	85,0%	78,1%	71,0%
	2 reincidències o més	15,0%	21,9%	29,0%

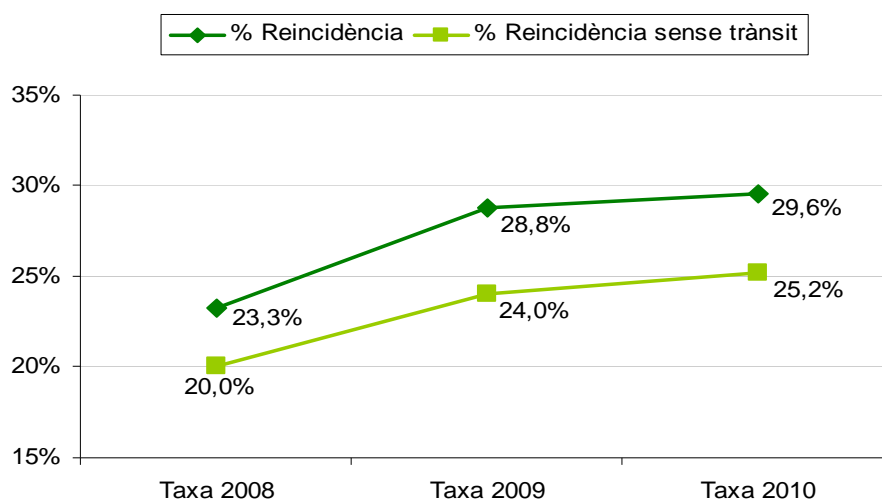
Respecte a la taula cal comentar el descens que en les tres últimes actualitzacions ha patit la proporció d'aquests delictes com a única reincidència; caldrà veure l'any vinent si aquesta tendència a la baixa es manté, s'estabilitza o s'inverteix.

Si s'analitza en conjunt la informació donada en el gràfic 21 i a la taula 46 veiem que, en referència als joves reincidents procedents d'una llibertat vigilada, es manté la proporció en la qual el delicte principal en la reincidència és un delicte contra la seguretat viària però disminueix la proporció en la qual aquesta és l'única reincidència del jove, és a dir, en el temps de seguiment trobem més d'una causa de reincidència. Si seguís aquesta tendència de disminució es podria constatar que aquest tipus de delictes van passant de ser gairebé exclusius d'un perfil de delinqüent més suau (en els anteriors estudis entorn a vuit de cada deu joves no tenien cap més reincidència) a un perfil delinqüencial més dur o variat, fet que concordaria amb què la proporció d'aquesta agrupació delictiva augmenti també en els joves procedents d'un internament. Una altra possible explicació podria anar relacionada amb l'any de referència de l'estudi, que són els joves que van finalitzar la mesura l'any 2007. Es combinen, per tant, dos factors: d'una banda, que els joves que reincideixen en aquest tipus de delictes són els que més tarden a fer-ho (22,0 mesos de mitjana: aproximadament 2 anys), i de l'altra que, com ja s'ha dit, aquesta llei orgànica va ser aprovada a finals de 2007, cosa que feia que en aquest tipus de delictes s'escurcés el període de seguiment. És a dir, en anteriors estudis es podria haver donat el cas que els joves que haguessin comès un delicte contra la seguretat viària ho haguessin fet pròxim al final del seguiment i, per tant, no

s'hagués pogut recollir una possible segona reincidència. Si continua disminuint es podria constatar que aquests tipus de delictes han anat passant de ser més exclusius d'un tipus de perfil determinat a quedar integrats dins d'una carrera delictiva més consolidada, explicació que concordaria amb què cada cop més joves procedents d'un internament cometin més delictes d'aquest tipus. Una altra explicació, simplement, podria ser el temps. Com ja s'ha dit, aquesta llei orgànica va ser aprovada a finals de 2007, per tant, per qüestions de període de seguiment, fins ara els joves que reincidien en trànsit eren els que més temps trigaven a fer-ho i això podria estar relacionat amb un determinat perfil. Ara, en canvi, ja es comencen a enregistrar aquests delictes de manera més sistemàtica; per tant, aquests delictes poden ser comesos per joves que triguen menys a reincidir i després continuar o bé perquè ara, amb un recorregut d'aplicació de la llei orgànica més extens, ja tenen temps a reincidir dues vegades o més en delictes de trànsit.

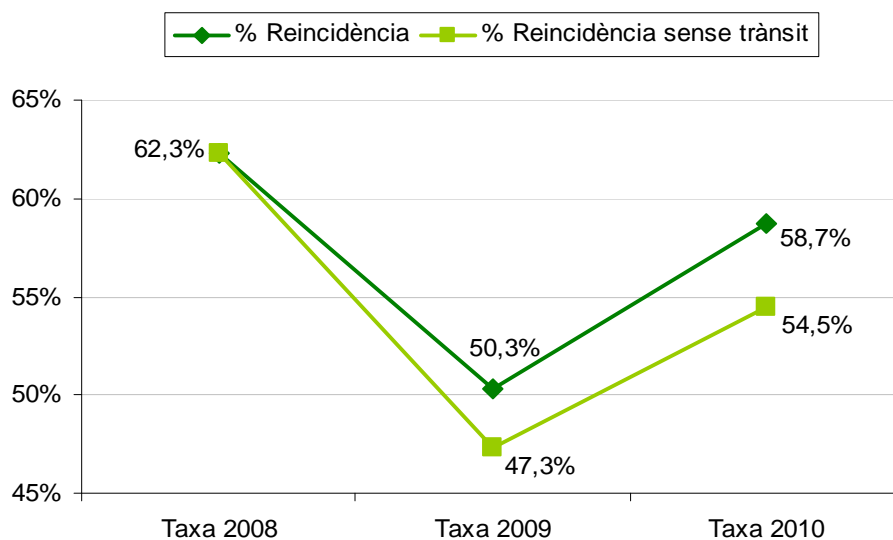
A continuació, de manera complementària a les explicacions es presenten dos gràfics que mostren com es modificaria la taxa de reincidència general en cas que no s'inclouessin els joves que tenen un delictes de trànsit com a única reincidència. És a dir, els joves que anteriorment a la reforma de la llei no serien reincidents i que, per tant, no figurarien en la taxa. Entre llibertat vigilada i internament les diferències són considerables si es té en compte que és la taxa de reincidència general.

Gràfic 22. Comparació de les taxes de reincidència exclòs el delictes de trànsit com a única reincidència en llibertat vigilada.

Com s'observa, l'actual taxa de reincidència 2010 en llibertat vigilada passaria del **29,6%** al **25,2%** en cas de no comptar amb aquest tipus de delictes.

Gràfic 23. Comparació de les taxes de reincidència exclòs el delictes de trànsit com a única reincidència en internament.

En el cas de l'internament en centre la taxa general de reincidència disminuiria del **58,7%** al **54,5%**. Es destaca que el descens resta al voltant del 4% en ambdues mesures.

12. Conclusions

Respecte al perfil dels joves infractors:

Augmenta el pes específic dels estrangers que compleixen una mesura de llibertat vigilada (29% en la taxa 2010 enfront de l'11% de la taxa 2005). Respecte a la mesura d'internament, la proporció d'estrangers (41,8%) es manté estable respecte a anys anteriors.

Augmenta el pes específic dels delictes *contra les persones* que, des de l'estudi inicial, pràcticament han doblat el seu percentatge en comparació amb les dades del 2005 (26% en la taxa 2010 de llibertat vigilada enfront del 16,8% de la taxa 2005; 32,2% en la taxa 2010 d'internament enfront del 18,9% de la taxa 2005).

Una altra dada destacada és el delicte violent comès a la causa base que en internament suposa ja el 79,1% del total de delictes i en llibertat vigilada el 60,9%.

Respecte a la taxa de reincidència:

Un 29,6% dels joves que han complert una mesura de llibertat vigilada reincideixen. La taxa és similar a la de l'any passat.

Pel que fa als joves que han complert una mesura d'internament en centre, la taxa de reincidència és del 58,7%, lleugerament superior a la de l'any passat, si bé la diferència no és estadísticament significativa.

Es mantenen respecte a anys anteriors les mitjanes de temps que triguen a reincidir els joves infractors (14,4 mesos si han seguit una mesura de llibertat vigilada i 9,1 mesos si ha estat d'internament). Cal destacar també que el 72,0% dels joves d'internament reincidiran dins del primer any i el 53,4% dels joves de llibertat vigilada.

Respecte a les diferències segons els equips d'intervenció:

Per a cada mesura, s'ha estudiat la taxa de reincidència dels joves segons la

seva distribució territorial, és a dir, en funció dels equips de medi obert i dels centres educatius.

Pel que fa a la mesura de llibertat vigilada, no s'observen diferències significatives entre les taxes de reincidència dels diversos equips i la taxa general. Tampoc no hi ha cap diferència en la taxa interanual de cadascun dels equips.

En canvi, en relació amb la mesura d'internament, sí que es troben diferències significatives en les taxes de reincidència en funció dels diferents centres educatius on els joves han complert la mesura. El Centre Educatiu L'Alzina presenta una taxa de reincidència superior (76,0%) a la mitjana anual de centres (58,7%) en termes estadístics. També és significativa la diferència respecte a la seva pròpia taxa de l'any anterior (52,6%).

En l'altre extrem el Centre Educatiu Llar Folch i Torres presenta una taxa de reincidència inferior (33,3%) a la mitjana anual de centres en termes estadístics, si bé no ho és respecte la seva taxa de l'any anterior (45,5%).

Respecte als perfils dels reincidents:

Si analitzem el grup de joves reincidents respecte amb la mitjana dels estudis anteriors, es manté la preponderància d'homes sobre dones i augmenta el percentatge d'estrangers. D'altra banda, pel que fa als delictes que cometen en la causa base augmenta el percentatge de delictes contra les persones respecte la mitjana d'altres anys (en llibertat vigilada 24,7% en la taxa 2010 enfront del 17,5% de la mitjana de taxes 2005-2009; en internament 30,9% en la taxa 2010 enfront del 19,3% de la mitjana de taxes 2005-2009)

En les respostes penals que reben els joves pel delicte comès en la reincidència, han augmentat molt respecte d'altres anys les mesures penals alternatives a la presó (s'han doblat en ambdós casos, tant per als joves provinents d'una mesura de llibertat vigilada com per als provinents d'internament). I, concretament, han estat els treballs en benefici de la

comunitat els que han recollit pràcticament tot aquest augment. Els delictes de trànsit, tipificats per primer cop com a delictes en el canvi del Codi Penal aprovat a finals de 2007, són els que han afavorit aquest augment que en la taxa 2010 s'ha mantingut similar a la taxa 2009 (al voltant d'un 4%).

Barcelona, setembre del 2011

13. Referències bibliogràfiques

Capdevila, M; Ferrer, M., Luque, E. (2005): *La reincidència en el delictes en la justícia de menors*. Barcelona CEJFE. Col·lecció Justícia i Societat, núm. 26

Àrea d'Investigació Social i Criminològica (2007): *Taxes de reincidència 2006 de justícia juvenil: Actualització de la taxa de reincidència dels joves sotmesos a mesures de llibertat vigilada i internament en centre*. CEJFE. Edició en web www.gencat.cat/justicia/cejfe/

Àrea d'Investigació Social i Criminològica (2008): *Taxes de reincidència 2007 de justícia juvenil: Actualització de la taxa de reincidència dels joves sotmesos a mesures de llibertat vigilada i internament en centre*. CEJFE. Edició en web www.gencat.cat/justicia/cejfe/

Àrea d'Investigació Social i Criminològica (2009): *Taxes de reincidència 2008 de justícia juvenil: Actualització de la taxa de reincidència dels joves sotmesos a mesures de llibertat vigilada i internament en centre*. CEJFE. Edició en web www.gencat.cat/justicia/cejfe/

Àrea d'Investigació Social i Criminològica (2010): *Taxes de reincidència 2009 de justícia juvenil: Actualització de la taxa de reincidència dels joves sotmesos a mesures de llibertat vigilada i internament en centre*. CEJFE. Edició en web www.gencat.cat/justicia/cejfe/

Llei orgànica 15/2007, de 30 de novembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Codi Penal en matèria de seguretat viària.